

MBU - Rådmandsmøde (Rådmandsmøde)

23-06-2020 09:00

Via Teams (brug link i kalenderinvitationen)

Information:

Deltagere:

Anne Merethe Løvmose

Hans van Binsbergen

Hardy Pedersen

Helle Bach Lauridsen

Henning Mols

Karina Møller

Lisbeth Schmidt Andersen

Martin Østergaard Christensen

Ole Kiil Jacobsen

Stefan Møller Christiansen

Susanne Hammer-Jakobsen

Thomas Medom

Pkt. 2: Tid: 15 min. Deltagere: Daniel Wilson og Marianne Holst Nielsen

Pkt. 3: Tid: 15 min. Deltagere: Marianne Holst Nielsen, Daniel Wilson / Marina Stannov eller Henrik Johansen

Pkt. 4: Tid: 10 min. Deltagere: Marianne Holst Nielsen, Daniel Wilson / Marina Stannov

Pkt. 5: Tid: 15 min. Deltagere: Jan Kirkegaard, Ole Jeppesen og Claudia Risbæk, og Bjørn Bjorholm Stilling.

Pkt. 6: Tid: 10 min. Deltagere: Cecilie Sandkvist Hansen

Pkt. 9: Tid: 15 min. Deltagere: Henrik Vinther Olesen

Pkt. 10: Følger

Mødeindhold

Punkt 1: Godkendelse af referat	1
Punkt 2: Beslutningsprocessen vedrørende erhvervspraktik og	1
Punkt 3: Status for samarbejdet på eud-området (OKJ).....	1
Punkt 4: Proces – Inspirationskonference om udskolingen (OKJ).....	1
Punkt 5: Imødekommelse af forældreønske om skolegangsudsætte.....	1
Punkt 6: Prioritering af midler til faglokaler på skolerne 2.....	1
Punkt 7: Forberedelse til byrådsmøde den 24. juni 2020.....	1
Punkt 8: Eventuelt.....	1

Punkt 1: Godkendelse af referat

Punkt 2: Beslutningsprocessen vedrørende erhvervspraktik og modellen for implementering (OKJ)

Tid: 15 min. Deltagere: Daniel Wilson og Marianne Holst Nielsen

Punkt 3: Status for samarbejdet på eud-området (OKJ)

Tid: 15 min. Deltagere: Marianne Holst Nielsen, Daniel Wilson / Marina Stannov eller Henrik Johansen

Punkt 4: Proces – Inspirationskonference om udskolingen (OKJ)

Tid: 10 min. Deltagere: Marianne Holst Nielsen, Daniel Wilson / Marina Stannov

Punkt 5: Imødekommelse af forældreønske om skolegangsudsættelse (OKJ)

Tid: 15 min. Deltagere: Jan Kirkegaard, Ole Jeppesen og Claudia Risbæk, og Bjørn Bjorholm Stilling.

Forskning fra DEA, 2019: <https://dea.nu/publikationer/udviklingen-boern-sen-skolestart-seneste-10-ar>

Forskning fra VIVE, 2015: <https://www.vive.dk/da/udgivelser/en-god-start-5527/>

Punkt 6: Prioritering af midler til faglokaler på skolerne 2020 (HP)

Tid: 10 min. Deltagere: Cecilie Sandkvist Hansen

Punkt 7: Forberedelse til byrådsmøde den 24. juni 2020

Punkt 8: Eventuelt

MBU - Rådmandsmøde (Rådmandsmøde)

18-06-2020 09:00

Via Teams (brug link i kalenderinvitationen)

Information:

Deltagere:

Anne Merethe Løvmoose
Hans van Binsbergen (AFBUD)
Hardy Pedersen (AFBUD)
Helle Bach Lauridsen
Henning Mols
Karina Møller
Lisbeth Schmidt Andersen
Martin Østergaard Christensen
Ole Kiil Jacobsen
Stefan Møller Christiansen
Susanne Hammer-Jakobsen
Thomas Medom

Pkt. 2: Tid: 45 min. Deltagere: Mette Søberg, Louise Heltborg Budde, Jesper Callesen, Patrick Larsen, Jens Møller Hald, Bjørn Bjorholm Stilling, Joan Ottesgaard Petersen, Betina Holk Jensen

Pkt. 3: Tid: 15 min. Deltagere: Charlotte Bøcher, Lis Fenger, Ulla Parbo Hefsgaard

Pkt. 4: Tid: 10 min. Deltagere: Charlotte Bøcher, Line Lund Laursen

Pkt. 5: Tid: 15 min.

Pkt. 6: Tid 10 min.

Pkt. 9: Tid: 10 min.

Pkt. 10: Tid: 10 min. Deltagere: Esben Wendelboe Svendsen og Marianne Holst Nielsen

Pkt. 11: Tid 10. min

Pkt. 12: Tid: 15 min. Deltagere: Birgit Møller og May-Britt Kullberg (Der følger en separat dagsorden)

Mødeindhold

Punkt 1: Godkendelse af referat	1
Beslutning for Punkt 1: Godkendelse af referat	1
Punkt 2: Forslag til ramme for lokal kvalitetsopfølgning og	1
Beslutning for Punkt 2: Forslag til ramme for lokal kvalitet	1
Punkt 3: Strategi for mental sundhed i Børn og Unge (OKJ)	2
Beslutning for Punkt 3: Strategi for mental sundhed i Børn o	3
Punkt 4: Orientering om alkoholindsatserne på skolerne (OKJ)	4
Beslutning for Punkt 4: Orientering om alkoholindsatserne på	4
Punkt 5: Flere i folkeskolen – forslag til kommissorium (HBL)	4
Beslutning for Punkt 5: Flere i folkeskolen – forslag til ko	5
Punkt 6: Skolevalg (OKJ)	5
Beslutning for Punkt 6: Skolevalg (OKJ)	5
Punkt 7: Forberedelse til byrådsmøde den 24. juni 2020	6
Beslutning for Punkt 7: Forberedelse til byrådsmøde den 24.	6
Punkt 8: Eventuelt	6
Beslutning for Punkt 8: Eventuelt	6

Punkt 1: Godkendelse af referat

Beslutning for Punkt 1: Godkendelse af referat

Referatet blev godkendt.

Punkt 2: Forslag til ramme for lokal kvalitetsopfølgning og tilsyn (OKJ)

Tid: 45 min. Deltagere: Mette Søberg, Louise Heltborg Budde, Jesper Callesen, Patrick Larsen, Jens Møller Hald, Bjørn Bjorholm Stilling, Joan Ottessaard Petersen, Betina Holk Jensen

Beslutning for Punkt 2: Forslag til ramme for lokal kvalitetsopfølgning og tilsyn (OKJ)

Forvaltningschef Ole Kiil Jacobsen fremsender forslag til ny ramme for lokal kvalitetsopfølgning og tilsyn til drøftelse og godkendelse med henblik på fremsendelse til kvalificering på seminar den 19. august 2020. Forud for seminaret sendes forslaget til alle deltagere på seminaret med henblik på forberedelse. Indstilling

Indstilling om, at rådmanden:

1. drøfter og godkender forslag til ny ramme for lokal kvalitetsopfølgning og tilsyn
2. drøfter og giver input til detaljeringsgraden i byrådsindstillingen
3. drøfter og godkender nedsættelse af et kvalitetspartnerskab
4. drøfter og godkender program til seminar den 19. august 2020
5. drøfter og godkender videre proces og kommunikation.

Mette Søberg, Louise Heltborg Budde (LHB), Jesper Callesen, Patrick Larsen, Jens Møller Hald, Bjørn Bjorholm Stilling, Joan Ottessaard Petersen og Betina Holk Jensen deltog.

OKJ og LHB præsenterede sagen.

Beslutninger:

Ad 1 ny ramme:

- Godt med konkret bud til drøftelsen på seminaret.
- Om læringsamtale:
 - Rammesætning i forhold til tidsforbrug til disse.
 - Det vil være forskel på de lokale valg ift. elevinddragelse.
 - Sproglig præcisering: Medarbejder fra forvaltningen deltager i samtalen. Ikke konsulent.
 - Formulering om: Læringsamtalerne leverer data til tilsynet. Jf. læringsmiljøobservationer med skr. opsamling som deles med BU-chef og dermed bliver dette en del af tilsynet

- Dialoghjulet skal med - det skal videreudvikles. Ikke være statiske nedslagspunkter. I stedet fokus på potentialer hos børnene. Fokus på progression. Opmærksomhed på formuleringer som "Kan næsten". Omfavne alle børn, ekstroverte og introverte.
- Opmærksomhed på give ressourc svage forældre en stærkere stemme fx afsøge mulighederne for lokale forældretilfredsundersøgelse. Det skal fremgå af byrådsindstillingen, at det er noget vi arbejder videre med.
- De selvejende skal inddrages på en meningsfyldt måde.
- Om kvalitet i ledelse: Der skal skrives en side om hvordan modellen kobler tilsyn med ledelseskvalitet.

Ad 2 Om byrådsindstillingen:

- Det skal fremgå, at der skal være en central ramme - med plads til lokalt råderum til udmøntning.
- Tydelighed om at der både er kvalitetsopfølgning og tilsyn. Arbejdet om god ledelse skal nævnes.
- Temaerne: Det skal fremhæves, at der er lokal indflydelse + tidlig politiske inddragelse af udvalget.
- Læringsamtale jf. ovenover (bro mellem læringsamtale og tilsyn).
- Råderum til MBU og byrådet skal kunne fastlægge rammer.

Ad 3:

- Kvalitetspartnerskab godkendes. Foldes ud i i det videre arbejde med kvalitetsopfølgningen.

Ad 4:

- Programmet: Tidsrammen justeres så der bliver 15 min mere til udvalgsrådet.

Ad 5:

- Notat om opfølgning på de tre temaer, som udvalget har efterspurgt, har de ved en fejl ikke fået i april.
 - Efter sommerferien skal der være fokus på arbejdet med temaerne decentralt. Derefter en tilbagemelding til udvalget. Der skal være en justeres tidsplan for dette.
- Materialet for ny ramme skal sendes i god tid til udvalget. Med en bemærkning om vi står til rådighed for kommentarer og møder.
- Referatet fra dette punkt sendes til TM.
- Med forbehold for disse bemærkninger godkendte rådmanden indstillingens 5 punkter.

(OKJ følger op)

Punkt 3: Strategi for mental sundhed i Børn og Unge (OKJ)

Tid: 15 min. Deltagere: Charlotte Bøcher, Lis Fenger, Ulla Parbo Hefsgaard

Beslutning for Punkt 3: Strategi for mental sundhed i Børn og Unge (OKJ)

På Rådmandsmødet den 13. maj blev det besluttet at arbejde videre med en strategi for mental sundhed igennem en involverende proces i efteråret 2020.

På Rådmandsmødet ønskes input til ovenstående dilemmaer og spørgsmål til afklaring, herunder hvornår i processen (udvikling eller implementering), at følgende grupper bør inddrages:

1. Børn- og Ungeudvalget: Det foreslås at udvalgsmedlemmerne inviteres med til stormødet
2. Interessenter, herunder forældreorganisationer: Der foreslås en bred inddragelse af relevante organisationer via stormødet. Følgegruppen samt Pædagogik og Forebyggelse kvalificerer deltagerlisten. Er der særlige ønsker til deltagerlisten fra Rådmanden?
3. Andre magistratsafdelinger samt strategiske fora: Da strategien skal omhandle, hvordan vi arbejder med mental sundhed i Børn og Unge, foreslås det at repræsentanter for øvrige magistratsafdelinger ikke inddrages i udviklingsprocessen, men eventuelt orienteres efterfølgende.
4. Den bredere medarbejdergruppe i MBU: Det foreslås at de faglige organisationer inviteres med på stormøde i udviklingsprocessen, og at der afholdes et fyraftensmøde både i udviklingsprocessen og efter byrådsbehandling mhp. lokal forankring.
5. Børnene og de unge selv: Det foreslås, at repræsentanter fra Børn og Unge-byrådet inviteres med til stormødet, men andre inddragelsesformer kan også være relevante. Er der gode idéer fra Rådmanden til dette?

Efter input fra Rådmanden til ovenstående, indstilles at:

6. Kommissoriet for udvikling af strategi for mental sundhed i Børn og Unge godkendes

Charlotte Bøcher, Lis Fenger, Ulla Parbo Hefsgaard (UPH) deltog. UPH præsenterede sagen, herunder følgegruppen og kommissoriet.

Beslutninger:

- TM vil gerne afsætte en del tid på dette. Deltage i fyraftensmøder, stormøder, besøg og andet.
- Processen skal ændres, til en kort fed proces - sprint.
- Strategien skal indeholde handlingselementer. Vi skal selv komme med noget finansiering + løfte emnet frem mod budgetforhandlinger næste år, måske ekstern finansiering.
- I slutningen af 1. kvartal 2021 skal vi i byrådet.
- Udvalget skal tidligt orienteres om processen og at de inddrages både til stormødet og i udvalget. Sagen skal på udvalgsmøde i september efter budgetforhandlinger
- Skal drøftes på distrikts- og netværksmøder.

- Rådmanden skal have rundbordssamtaler, dels med børn og unge, dels med eksterne fagpersoner, fx Redbarnet.
- Om stormødet: Skal være med workshop og interaktion. jf. byrådets budgetseminar. Engagere deltagerne.
- To fyraftensmøder er fint
- Andre magistratsafdelinger skal inddrages: For alle børn med særligt fokus på den rolle som Børn og Unge tilbud har.

- Arbejdet skal tænkes sammen med mellemformer og §17,4. udvalget.

- Kommissoriet skal tilpasses den nye proces og ovenstående. Men ellers blev det godkendt.

- Opmærksomhed på det politiske ejerskab. Møder med TM og på tværs af forvaltninger.

- Emnet skal på kvartalsmøder med organisationerne. **(HvB følger op)**

- Kommunikation skal inddrages.

(OKJ følger op)

Punkt 4: Orientering om alkoholindsatserne på skolerne (OKJ)

Tid: 10 min. Deltagere: Charlotte Bøcher, Line Lund Laursen

Beslutning for Punkt 4: Orientering om alkoholindsatserne på skolerne (OKJ)

Forvaltningschef Ole Kiil Jacobsen har sat sagen på dagsorden med henblik på at orientere om resultaterne af alkoholindsatserne på skolerne, der ophører med udgangen af 2020 samt drøfte perspektiver på en evt. videreførelse - helt eller delvis.

Indstilling om, at:

- Rådmanden tager stilling til den videre proces for alkoholindsatserne

Charlotte Bøcher og Line Lund Laursen deltog.

Beslutninger:

- Udgiften skal ikke lægges over på skolerne.
- Fint at fortsætte med forældrematerialet
- Inddragelse af MSO, BRUS og TUBA ift. skoleår 2021/2022.
 - Skal på kvartalsmøde med MSO i november **(HvB følger op)**
- Med disse bemærkninger godkendte TM at indsatsen stopper med udgangen af 2020.

(OKJ følger op)

Punkt 5: Flere i folkeskolen – forslag til kommissorium (HBL)

Tid: 15 min.

Beslutning for Punkt 5: Flere i folkeskolen – forslag til kommissorium (HBL)

Forvaltningschef Helle Bach Lauridsen har sat punktet på dagsordenen, med henblik på, at rådmanden drøfter og godkender forslaget til kommissorium for Flere i folkeskolen (bilag 1).

HBL præsenterede sagen. Arbejdet resulterer i en rapport med konkrete indsatser.

Beslutninger:

- Sprogligt: Det centrale skal understøtte det lokale i at lykkes godt. Den fortælling skal styrkes.
- Et strukturelt spor: Sammenhæng mellem egenskoleandel og placering af specialindsatser. Opmærksomhed på økonomi og behov for bygge. Dette skal indgå i kommissoriet og i besvarelsen af beslutningsforslag fra S.
- Opmærksomhed på:
 - Forpligte alle skoleleder til at besøge i dagtilbud.
 - Kultur og borgerservice - velkomst til nye borgere inkl beskrivelse af skole.
 - Strategi for hvordan skolerne markerer sig i lokalområdet. Mere forpligtende. Skolebestyrelsen har en afgørende rolle ind i dette.
 - Både på indskrivning og fastholdelse.
 - Muligheden for en projektorganisering for forældre om flere i folkeskolen.
- Kommissoriet skal koordineres med beslutningen om ift. rammer og retningslinjer for dagtilbud.
- Opmærksomhed ift. afslutningstidspunkt kan udskydes max en 1 måned.
- Med disse ændringer blev kommissoriet godkendt.

(HBL følger op)

Punkt 6: Skolevalg (OKJ)

Tid 10 min. Dennis Møller og Tina Kornbeck deltager.

Beslutning for Punkt 6: Skolevalg (OKJ)

Information om Skolevalget Folketinget og Børne- og Undervisningsministeriet arrangerer i samarbejde med Dansk Ungdoms Fællesråd et landsdækkende Skolevalg for elever i 8., 9. og 10 klasse. Valghandlingen gennemføres så autentisk som muligt med bl.a. valgkort, stemmesedler, stemmeboks og valgurner. Forløbet starter den 17. januar 2021 og selve skolevalget afholdes den 4. februar 2021.

Dennis Møller Hald og Tina Kornbeck Nielsen deltog.

Beslutninger:

- Det skal være en forpligtende model:
- Alle skoler bliver tilmeldt skolevalg. Skolerne skal selv melde fra. Såfremt de melder fra, skal skolerne aktivt arbejde med demokrati på en anden måde.
- Kommunikation - bakke op med centrale initiativer.
 - To delt kommunikation - gerne inden ferien og i efteråret.
- Skal i ugepakken og på netværksmøde.

(OKJ følger op)

Punkt 7: Forberedelse til byrådsmøde den 24. juni 2020

Beslutning for Punkt 7: Forberedelse til byrådsmøde den 24. juni 2020

Ikke denne gang.

Punkt 8: Eventuelt

Beslutning for Punkt 8: Eventuelt

Intet



Statusbeskrivelse for beslutningsprocessen vedr. erhvervspraktik og modellen for implementering

29. maj 2020
Side 1 af 3

Baggrund:

Ved en ændring af folkeskoleloven i begyndelsen af 2019 fik alle elever ret til erhvervspraktik i 8. og 9. klasse, hvis de ønsker det selv. I Aarhus Kommune besluttede byrådet i juni 2019, at de skal være obligatorisk for alle skoler at tilbyde elever i udkolingen erhvervspraktik som del af ungehandlingsplanen (bilag 4).

BØRN OG UNGE

Pædagogik og Forebyggelse
Aarhus Kommune

Formålet med det obligatoriske tilbud om erhvervspraktik er, at:

- Forbedre grundlaget for elevernes uddannelsesvalg, igennem øget kendskab til arbejdsmarkedet
- Styrke elevernes læring og trivsel ved at bidrage til praksisfaglighed og variation i undervisningen som forbedrer udkolingen læringsmiljø
- Bidrage til Aarhus Kommunes EUD-målsætning om at flere unge skal vælge en erhvervsuddannelse blandt andet med henblik på at imødekomme virksomhedernes behov for faglært arbejdskraft

Uddannelse og Forebyggelse

Grøndalsvej 2
8260 Viby J

Direkte telefon: 41 87 27 64

Direkte e-mail:
wida@aarhus.dk

Der er ikke afsat midler til obligatorisk tilbud om erhvervspraktik.

Sag: 20/049524
Sagsbehandler:
Daniel Wilson

Indstilling:

Det indstilles til rådmanden,

- at statusbeskrivelsen for beslutningsprocessen vedr. erhvervspraktik og modellen for implementering godkendes

Vedlagte baggrundsbilag:

- Bilag 1: Indstilling om udmøntning af erhvervspraktik til møde mellem rådmændene for MBU og MSB
- Bilag 2: Arbejdsgruppens indstilling til den strategiske styregruppe om implementeringen af obligatorisk tilbud om erhvervspraktik
- Bilag 3: Budgettema for erhvervspraktik
- Bilag 4: Byrådsindstilling om ungehandlingsplan

Statusbeskrivelse

En arbejdsgruppe på tværs af MBU og MSB har igangsat udmøntningen af byrådets beslutning i samarbejde skolerne og FU. Skolelederne er blevet orienteret om og inddraget i drøftelser af lovændringen og byrådsbeslutningen i ugepakken og i skoleledernetværket. På den baggrund har arbejdsgruppen indstillet en trinvis implementeringsmodel, som den strategiske styregruppe tiltrådte i april 2020. Etablering af de påkrævede praktikpladser (op til 3000), og sikring af den ønskede kvalitet i praktiktilbuddet til eleverne, kræver både særlige kompetencer til udarbejdelsen af materialer og koordinering samt et betydeligt tids- og ressourceforbrug.



Da opgavens præcise omfang, form og ressourceforbrug ikke kendes endnu, er formålet med første trin i implementeringen at skabe erfaringer der kan afdække behov og muligheder for at kvalificere den bydækkende implementering i 2021/22.

For at komme i gang med at etablere praktikpladser og udvikle og afprøve modeller og materialer, indtil videre uden tilførte midler, har BU cheferne rekrutteret mindst 10 skoler til trin 1 i implementeringen. Deadline for rekruttering var d. 03.06.2020 og 13 skoler har meldt sig fordelt med mindst to på hvert område.

Arbejdsgruppen koordinerer planlægningen og igangsættelsen af obligatorisk tilbud om praktik med de 13 skoler i juni 2020 så de første praktikker afvikles i efteråret 2020. Der lægges vægt på udvikling og afprøvning af forskellige modeller i implementeringen, og der foretages en systematisk erfaringsopsamling, der skal danne baggrund for og inspiration til de øvrige skolars planlægning i februar/marts 2021, så alle skoler tilbyder erhvervspraktik i en fuld implementering fra august 2021.

I forhold til det forventede ressourceforbrug har PUF udarbejdet et budgettema, der påpeger behovet for tilførsel af midler og foreslår en model for dette i form af ansættelse af 1-2 erhvervsplaymakere i en centralt koordinerende funktion.

29. maj 2020

Side 2 af 3

Overblik over beslutningsprocessen:

Hvornår	Hvad	Hvem
juni 2019	Beslutning om at det skal være obligatorisk for folkeskoler i Aarhus Kommune at tilbyde elever i udskolingen erhvervspraktik. Det blev også besluttet at nedsætte en arbejdsgruppe med de centrale parter til at udarbejde en model for den konkrete udmøntning af beslutningen.	Byrådet
Efterår 2019	Drøftelser af erhvervspraktik i Uddannelsesrådet og Skoleledernetværket med input til fortsat proces i arbejdsgruppen og nedenstående rådmandsmøde.	Uddannelsesrådet og skoleledernetværket
Oktober 2019	Rådmandsmøde med nedenstående beslutninger og drøftelser: <ul style="list-style-type: none"> • Godkendelse af pejlemærker for erhvervspraktik i Aarhus • Godkendelse af forslag til af- 	Rådmændene MBU og MSB



29. maj 2020
Side 3 af 3

	<p>grænsning af målgruppe og omfang af praktik</p> <ul style="list-style-type: none"> • Drøftelse af understøttelsen af skolerne ift. opgaven • Drøftelse af økonomi • Godkendelse af forslag til organisering og proces • Drøftelse af evt. erfaringsopfølgning og ledelsesinformation på området <p>Se bilag 1</p>	
Februar - april 2020	Arbejdsgruppen udarbejdede en model for udmøntningen med trinvis implementering. Modellen indstillet til strategisk styregruppe	Arbejdsgruppen
April 2020	Arbejdsgruppens model for trinvis implementering tiltrådt af strategisk styregruppe Se bilag 2	Strategisk styregruppe
Maj 2020	Budgettema for erhvervspraktik udarbejdet og godkendt Se bilag 3	PUF/Chef
Sommer 2020	Drøftelse af budgettema for erhvervspraktik	Politisk udvalg/byrådet
Juni 2020	Forberedelse af trin 1 i implementering	Arbejdsgruppen og tilmeldte skoler
August 2020	Trin 1 i implementering med erfaringsopsamling	13 skoler fordelt på områderne
Efterår/vinter 2020/21	Af rapportering af erfaringsopsamling fra trin 1 i implementering	arbejdsgruppen
Feb/marts 2021	Bydækkende planlægning	Alle skoler
August 2021	Bydækkende implementering	Alle skoler



Indstilling om udmøntning af erhvervspraktik

Til møde den 30.10 mellem rådmændene for MBU og MSB

10. oktober /24. oktober 2019
Side 1 af 8

1. Baggrund

Med byrådsindstillingen om Ungehandlingsplanen har Byrådet i juni 2019 besluttet, at eleverne i udkolingen skal have et obligatorisk tilbud om erhvervspraktik:

At 3) Byrådet godkender, at alle elever i udkolingen skal tilbydes erhvervspraktik, og at der i samarbejde med parterne på området udarbejdes forslag til udmøntning heraf.

Det indgår desuden i byrådsindstillingen, at der skal nedsættes en arbejdsgruppe med de centrale parter, så relevante parter inddrages i den konkrete udmøntning af beslutningen.

I denne sagsfremstilling lægges op til, at rådmændene drøfter og træffer beslutning på en række områder, der er centrale for den videre udmøntning af byrådets beslutning.

Med henblik på at kvalificere denne sagsfremstilling, er beslutningen om obligatorisk tilbud om erhvervspraktik forinden drøftet i Uddannelsesrådet og Skoleledernetværket. Input herfra inddrages i indstillingen og der henvises derudover til vedlagt referat (bilag 1, referat af skoleledernetværk (vedlagt)).

2. Indstilling

Det indstilles, at rådmændene

- Godkender forslag til pejlemærker for erhvervspraktik i Aarhus
- Godkender forslag til afgrænsning af målgruppe og omfang af praktik
- Drøfter understøttelsen af skolerne ift. opgaven
- Drøfter økonomi
- Godkender forslag til organisering og proces
- Drøfter evt. erfaringsopfølgning og ledelsesinformation på området

3. De lovgivningsmæssige rammer for erhvervspraktik i grundskolen¹

Skolen kan som led i klassens almindelige undervisning tilbyde eleverne i 6.-9. klasse praktik (praktisk erhvervsorientering) i kortere perioder i virksomheder og institutioner. Eleverne kan varetage forskellige funktioner og der kan inddrages flere virksomheder / praktiksteder (FSL, § 9, stk. 3)². Hvor praktik tilbydes som

¹ PUF / PPR udarbejder en kort, samlet oversigt over regler samt en aftaleskabelon.

² Folkeskolelovens § 33, stk. 4-7 giver mulighed for, at en elev med særlige behov efter afslutning af 7. klasse kan opfylde undervisningspligten ved at deltage i særligt tilrette-

BØRN OG UNGE

Pædagogik og Forebyggelse
Aarhus Kommune

Læring og Dannelse

Grøndalsvej 2
8260 Viby J

Telefon: 29 20 99 44
Direkte telefon: 40 12 44 59

Direkte e-mail:
jcal@aarhus.dk

Sag: 17/025386-79
Sagsbehandler:
Henrik Johansen
Marina Stannov
Jesper Callesen



led i den almindelige undervisning har skolen en forpligtelse til at hjælpe eleverne med at finde en praktikplads, og eleverne har som udgangspunkt pligt til at deltage.

10. oktober /24. oktober 2019
Side 2 af 8

Hvor skolen ikke tilbyder praktik, har eleverne i 8. klasse og 9. klasse fra dette skoleår et retskrav på op til en uges erhvervspraktik på hvert klassetrin. Skolen kan fastlægge lokale rammer (fx krav om afvikling i særlige uger). Hvis eleverne vil benytte sig af retskravet, lægges der i loven op til, at det er elevernes opgave at finde praktikstedet.

Arbejds miljølovgivningen³ fastsætter regler for, hvilke funktioner eleverne må varetage. Unge under 13 år kan deltage i virksomhedsbesøg, som observatør på arbejdspladsen mv., men må ikke lave noget der kan kategoriseres som arbejde. Elever, som er 13 år, må udføre lettere erhvervsmæssigt arbejde, og elever der er fyldt 14 år, må udføre arbejde, der ikke kan betragtes som lettere.

Når der foreligger en skriftlig aftale med elev/forældre og arbejdsplads, og den opfylder arbejds miljølovgivningens krav dækker Statens forsikringsordning ift. skader på den unge / arbejdspladsen⁴.

4. Formålet med erhvervspraktik i grundskolen jf. folkeskoleloven

Erhvervspraktik i grundskolen skal styrke elevernes kendskab til arbejdsmarkedet, fx ved at give et indtryk af, hvordan en arbejdsplads fungerer, og at der er forskellige arbejdsfunktioner og uddannelsesbaggrunde på virksomheden.

Erhvervspraktik kan også være et virkemiddel ind i arbejdet med at realisere lovgivningens intentioner om en mere varieret skoledag⁵, herunder styrket praksisfaglighed i skolen. Erfaringer viser, at samarbejder med virksomheder om at koble fagenes teori med autentiske problemstillinger og lægge en del af undervisningen på virksomheden kan styrke elevernes læring (et eksempel er naturfagsprojektet 'Sammen om fremtidens folkeskole').

Erhvervspraktik kan desuden være et virkemiddel i arbejdet med at realisere lovgivningens intentioner om "styrket vejledning og bedre sammenhæng til undervisningen". Erhvervspraktik kan således vise eleverne nogle af de mange (lokale) muligheder for videre uddannelse og job.

lagte *individuelle* forløb eller helt eller delvis opfylde undervisningspligten i erhvervsmæssig uddannelse eller beskæftigelse.

³ Ungebekendtgørelse, vejledning for elever i praktik

⁴ Dækning ved tilskadekomst svarer ikke til normal ulykkesforsikring, hvorfor det kan anbefales forældre at have en ulykkesforsikring for barnet.

⁵ Skolebestyrelsen fastlægger som led i arbejdet med den åbne skole principper for samarbejdet med virksomheder og erhvervsuddannelser.



5. Forslag til pejlemærker for indholdet i erhvervspraktik

Det foreslås, at der opstilles fælles pejlemærker for erhvervspraktik på skolerne, som kan understøtte gensidige forventninger til erhvervspraktikken hos elever, skoler, forældre og eksterne samarbejdspartnere.

10. oktober /24. oktober 2019
Side 3 af 8

Udskolingsårene skal gøre eleverne parate til videre uddannelse og beskæftigelse. Dette understøttes i flere lovbestemte 'spor' med aktiviteter i undervisning og vejledning (se også bilag 2 (bagest i dette notat)). Erhvervspraktikken kan give et vigtigt bidrag ind i dette arbejde.



Det foreslås at udmøntning af beslutningen om praktik sker derfor ud fra følgende **pejlemærker**:

- Der skal være en høj grad af involvering af eleverne i hele processen (før, under og efter).
- Erhvervspraktik skal bidrage til en motiverende udskoling med styrket praksisfaglighed og støtte et informeret valg af ungdomsuddannelse - herunder også udfordre elevernes valg gennem alternativ / bredere indsigt i arbejdsmarkedet.
- Erhvervspraktik skal bidrage til en tættere kobling mellem skole og arbejdsmarked og dermed til realisering af
 - Kommunale målsætninger for overgang til ungdomsuddannelse
 - Erhvervsplanens mål om faglært arbejdskraft som grundlag for fortsat vækst og udvikling
- Vi skal følge elevernes oplevelse af betydningen af praktik ift. en motiverende skoledag og indsigt i arbejdsmarkedet / valgparathed (se afsnit 10)

6. Rammer for udmøntningen af beslutningen på skolerne

Beslutningen udmøntes indenfor rammerne af folkeskolelovgivningen og Aarhus-aftalen. Der lægges op til at erhvervspraktik afvikles som en del af skolens undervisning og lægges ind i skolens årsplan. Udmøntningen af beslutningen om erhvervspraktik foreslås lokalt på skolerne at ske indenfor følgende rammer:



Omfang:

- Folkeskolerne i Aarhus forpligtes til som led i undervisningen at tilbyde klasser / grupper af elever erhvervspraktik i løbet af 8.-9. klasse.
- Der skal gives tilbud om 2-5 dages erhvervspraktik.

10. oktober /24. oktober 2019
Side 4 af 8

Målgruppe:

- Det foreslås, at beslutningen om erhvervspraktik udgangspunkt omfatter alle folkeskoleelever, også elever med særlige udfordringer som fx elever i specialundervisning. Det bemærkes, at der for elever i specialundervisning og for fx skoletrætte elever herudover kan være behov for individuelt tilrettelagte forløb (folkeskolelovens paragraf 33, stk. 4-7) med længerevarende praktikforløb
- Elever i 10. klasse foreslås at være omfattet af byrådets beslutning
- Hvad angår elever indskrevet i privatskoler, er disse elever ikke omfattet af byrådets beslutning. Evt. samarbejde om erhvervspraktik vil kunne indgå som en del af det faste samarbejde mellem MBU og privatskoler

Ansvaret for den enkelte elev og forløb i erhvervspraktik er den enkelte skole/skoleleders. Skolen vurderer, hvordan elevens faglige og personlige udvikling understøttes af erhvervspraktik, herunder hvordan eleven kan begå sig i et voksenmiljø på en arbejdsplads, evt. med formøde støtte i praktikken.

For flertallet af eleverne i udskolingen (anslået 80 pct.) vil erhvervspraktikken primært være et virkemiddel til at udfordre deres uddannelsesvalg. Det må forventes, at den største del af disse elever selv kan finde en relevant praktikplads - enten via egen henvendelse til konkret(e) virksomheder (ansøgninger), via forældre eller andet netværk.

Der vil være en gruppe elever, som i større eller mindre omfang skal have hjælp fra skolen til at finde og fastholde en praktikplads. Her vil praktikken primært være et virkemiddel ift. at styrke uddannelsesparathed.

7. Understøttelse af skolerne i opgaven samt koordinering på tværs

Med byrådets beslutning, skal der tages stilling til graden af central understøttelse og tværgående koordinering i forhold til at understøtte skolerne i at kunne tilbyde alle elever erhvervspraktik.

Med en udmøntning af beslutningen som foreslået, skal der potentielt stilles mange erhvervspraktikpladser til rådighed. Dette skal gøres nemt for skolerne. Behovet for understøttelse er derfor drøftet i skoleledernetværket, hvor skolerne



har tilkendegivet behov for sparring og understøttelse i forbindelse med planlægning og afvikling af erhvervspraktikken.

10. oktober /24. oktober 2019
Side 5 af 8

Dette kan fx udmøntes på følgende måde

- Overblik over en række eksisterende tilbud der i dag udbydes via mange separate platforme (fx DI og Dansk Byggeris virksomhedsbanker og skoleforløb)
- Udvikling af nye tilbud med private og kommunale arbejdsgivere
- Bringe aktører på området – virksomheder, skoler, UU, FU, LO mv. - sammen og sætte dem i spil

Det anbefales, at der etableres en form for central understøttelse/funktion (fx virksomhedsplaymaker(e), som er får til opgave og understøtte skolerne i opgaven og herunder udvikle netværk og samarbejder med praktiksteder. Man har således gode erfaringer med central koordinering og understøttelse i en række andre kommuner (Aalborg, Mariagerfjord og Horsens Kommune).

Det er herunder vigtigt, at udmøntningen af erhvervspraktik koordineres med andre etablerede initiativer på området og med inddragelse af relevante parter. En koordinerende funktion vil således også kunne understøtte:

- Samarbejde med aktører fra erhvervsliv / virksomheder, LO, erhvervsuddannelser mv. Fx er der tilkendegivelser fra både virksomheder og erhvervsuddannelser om, at de kan bidrage (uddannelserne fx via deres erhvervsnetværk).
- At skolerne indtænker en række eksisterende tilbud og aktiviteter i skoler og FU (fx FUs indsats UngiErhverv).

Den central understøttelse som beskrevet ovenfor, vil kræve tilførsel af ressourcer. Et bud på økonomien er tidligere givet i oplægget til budgetforhandlinger 2020 (1 mio. kr.). Erfaringer fra andre kommuner viser, at en erhvervsplaymaker bruger megen tid på etablering af kontakter og indgåelse af aftaler med virksomheder.

Uanset om der besluttes en central model til at understøtte skoler og virksomheders planlægning og afvikling af erhvervspraktikken, vurderes det at være nødvendigt at koordinere afvikling af erhvervspraktik på tværs af skolerne. Denne koordinering kan fx forankres i samarbejde mellem skole/relevant BU-chef og dels i samarbejde mellem de fem BU-chefer indbyrdes.

8. Økonomi

Der er ikke afsat økonomi til gennemførelse af beslutningen.

En central understøttelse med etablering af en form for "erhvervsplaymaker" til understøttelse af samarbejdet med erhvervslivet vurderes at kunne etableres for ca. 1 mio.kr.



Evt. udgifter på skolerne til at understøtte elevernes erhvervspraktik, skal ligeledes afholdes indenfor skolernes eksisterende ressourcer, medmindre der træffes anden beslutning (dette vedrører evt. udgifter til elevernes transport mv.).

10. oktober /24. oktober 2019
Side 6 af 8

9. Forslag til organisering - udviklingsfasen

Nedenfor præsenteres forslag til, hvordan udmøntningen af beslutningen om erhvervspraktik kan organiseres med hensyn til at der både sikres koordinering på tværs af MBU og MSB, sikres koordinering af eksterne parter, samt tænkes i en organisering, som er operationel ift. konkrete aftaler.

Samarbejdet mellem MBU og MSB forankres i ungehandlingsplanen:

- Det foreslås, at udmøntningen af beslutning om erhvervspraktik bliver en selvstændig "arbejdsplan" under ungehandlingsplanen. Formålet er at sikre en tæt koordinering – særligt ift. Børn og Unge (PUF) og UU. I arbejdsgruppen indgår også repræsentation fra skolerne og FU. (hvem er formand?)

Nedsættelse af følgegruppe med centrale parter

- Det foreslås, at udmøntningen af byrådets beslutning afklares i en midlertidig organisering, der understøtter inddragelse af relevante parter. Gruppen nedsættelse af styregruppe med erhvervslivets parter mv. (herunder LO).

10. Erfaringsopfølgning og evt. ledelsesinformation på området

Der er i Beskæftigelsesudvalget er efterspurgt viden om effekten af erhvervspraktik. Det fastlægges i hvilket omfang og hvordan der skal samles op elevernes oplevelse af praktikken og samt vurdering af betydningen af erhvervspraktik ift. elevernes oplevelse af motiverende undervisning samt uddannelsesparathed.

Chefgruppen/rådmanden skal herunder træffe beslutning om, hvorvidt der skal samles aktivitetsdata, med henblik på at kunne følge anvendelsen af erhvervspraktik i Aarhus og herunder fordelt på forskellige brancher.

11. Opmærksomhedspunkter til chefgruppen/rådmanden

- Kapacitet: Udmøntningen af beslutningen betyder, at der skal findes et stort antal erhvervspraktikpladser til elever i grundskolen. Hvis alle elever skal i erhvervspraktik mindst en gang i uddannelsen i 8. klasse eller 9. klasse sker der årligt findes op til 3000 praktikpladser.



Et opmærksomhedspunkt er her, at virksomhederne stiller deres praksis til rådighed for en lang række samarbejdspartnere. Uddannelsesrådet i Aarhus bakker op om byrådsbeslutningen, men samtidig er der hos nogle erhvervsuddannelser en bekymring for, at det kan skabe et utilsigtet pres ift. deres elevgrupper, herunder ift. lærlingeaftaler. En tilsvarende problematik knytter sig til beskæftigelsesafdelingens anvendelse af virksomhedspraktik for unge og voksne ledige og kontanthjælpsmodtagere.

10. oktober /24. oktober 2019
Side 7 af 8

- Det følger af lovgivningen, at arbejdspladsen / arbejdsgiver skal fremvise straffeattest. I tilfælde hvor kommunen er arbejdsgiver skal der ske fælles udmelding vedr. krav om børneattester. Evt. fælles praksis vil kunne understøttes af Børn og Unge.

12. Forslag til tids- og procesplan

Der er i bilag 3. (vedlagt) illustreret forslag til tids- og procesplan for udmøntning af beslutningen. Der lægges op til at skolerne fra skoleåret 2020-21 skal tilbyde eleverne i udskoling erhvervspraktik.

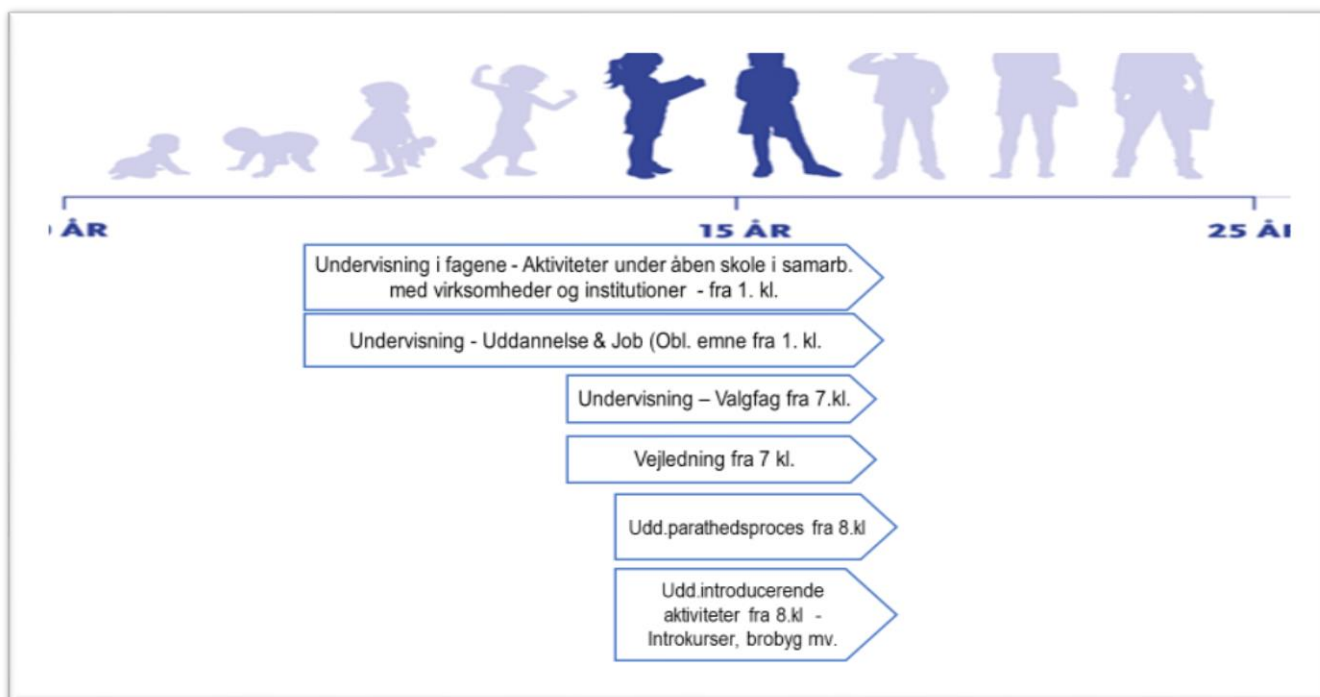


BILAG 2

Spor i arbejdet med uddannelsesparathed.

10. oktober /24. oktober 2019
Side 8 af 8

En række lovbestemte 'spor' med aktiviteter i undervisning og vejledning skal understøtte elevernes uddannelses- og valgparathed, jf. figuren.



Udskolingsårene har en særlig rolle i arbejdet med at eleverne bliver parat til videre uddannelse og beskæftigelse. I et elev- og forældreperspektiv er det vigtigt, at de aktiviteter som eleverne - og deres forældre - vil møde i de forskellige spor i udskolingens – helt fra start er synlige og opleves som relevante og sammenhængende / meningsfulde, fx

- at eleven i udskolingens fag løbende vil møde forløb, der kobler fagenes teori med autentiske problemstillinger – eventuelt med undervisning på en virksomhed eller ungdomsuddannelse (fx via tilbud under ULF)
- at elevens uddannelsesparathed følges på baggrund af undervisningen og elevens ønsker til ungdomsuddannelse (UPV)
- at eleven introduceres til ungdomsuddannelserne
- at eleven – som opfølgning på byrådets beslutning - møder erhvervspraktik mindst en gang i løbet af udskolingens, og at praktikken kan
 - give et indtryk af uddannelsesparathed ud fra virkeligheden på en arbejdsplads
 - være en støtte i valg / opfølgning på introkurser, brobygning osv.



Indstilling

Til Den strategiske styregruppe på tværs af MBU og MSB

2. april 2020
Side 1 af 3

Resume

I juni 2019 besluttede Byrådet, at eleverne i udskolingen skal modtage et obligatorisk tilbud om erhvervspraktik, hvilket indebærer, at alle elever i udskolingen aktivt skal tilbydes erhvervspraktik.

For at sikre smidig implementering af byrådsbeslutningen blev der nedsat en arbejdsgruppe under 'ungehandlingsplanen' med de centrale parter, som refererer til rådmændene gennem den strategiske styregruppe. Med afsæt i arbejdsgruppens arbejde redegøres herunder for de relevante punkter, som arbejdsgruppen foreslår, at der arbejdes videre med.

Arbejdsgruppens forslag til beslutningspunkter:

Der er i arbejdsgruppen en overordnet ressourcemæssig bekymring, herunder bekymring for om skolerne aktuelt har de nødvendige og relevante kompetencer ift. at løfte opgaven med en fuld implementering af obligatorisk erhvervspraktik i udskolingen.

Om den ressourcemæssige bekymring tilkendegiver skolelederne bl.a. følgende:

- Tyngden af den ressourcemæssige bekymring vil utvivlsomt være forskelligartet på de enkelte skoler – bl.a. afhængig af, hvordan skolerne strukturerer arbejdet med at iværksætte erhvervspraktikker samt antal elever og elevsammensætningen på den enkelte skole.
- Fælles går bekymringen dog på, at der skal findes et betydeligt antal timer til den eller de medarbejdere, der skal varetage og koordinere opgaven mellem skole og praktiksteder.
- Arbejdsbyrden herved vurderes at være af ikke ubetydelig karakter, og der er tale om en ressource, der skal findes ved at nedprioritere andre af skolernes opgaver.
- Skolerne har desuden ikke i øjeblikket medarbejdere med de nødvendige og relevante kompetencer til at løfte opgaven med etablering af erhvervspraktikker.

Arbejdsgruppen foreslår således:

1. at der opstartes med en trinvis implementering af obligatorisk erhvervspraktik, som i første omgang fra skoleåret 2020/21 vil omfatte 10 skoler fordelt med to skoler i hvert MBU-område

SOCIALE FORHOLD OG BESKÆFTIGELSE

Unge, Job og Uddannelse
Aarhus Kommune

Center 1 Sekretariat

Kalkværksvej 10
8000 Aarhus C

Direkte telefon: 87 13 33 67

Direkte e-mail:
mihen@aarhus.dk

Sag: 20/003097-9
Sagsbehandler:
Mikkel Lyder Henriksen



Indstilling

2. at det er Børn og Ungechefen for de respektive områder, der udvælger de to skoler i hvert område
3. at fuld implementering af obligatorisk erhvervspraktik i udskolingen herefter sker fra skoleåret 2021/22
4. at MBU og MSB i samarbejde beskriver modeller til, hvordan skolerne implementering kan understøttes bedst muligt, herunder udarbejder praksisnære køreplaner for både etablering - og efterbehandling af erhvervspraktikker
5. pædagogisk afdeling i MBU og MSB udfærdiger materiale til skolerne registrering af praktikker, så eleverne dækkes via statens erstatningsordning
6. at MBU og MSB i samarbejde opstiller økonomiske modeller for så vidt angår en fremadrettet og vedvarende understøttelse af skolerne ift. at løfte opgaven med obligatoriske praktikker
7. at pædagogisk afdeling i MBU, MSB (UU) og arbejdsgruppen følger implementeringen tæt, så samtlige relevante erfaringer medinddrages, når den fulde implementering af obligatoriske praktikker finder sted

2. april 2020
Side 2 af 3

Beslutningspunkter

På baggrund af arbejdsgruppens anbefalinger beslutter strategisk styregruppe, at der arbejdes videre med implementeringen af obligatorisk erhvervspraktik i overensstemmelse med ovennævnte pkt. 1-6.

-

Supplement til den enkelte punkter:

Ad 1+2 +6

For opfyldelse af opgaven med at sikre obligatoriske erhvervspraktikker har skolerne den primære opgave. Det er arbejdsgruppens vurdering, at skolerne umiddelbart ikke er gearet til at løfte opgaven fuldt ud fra skoleåret 2020/21.

Men henblik på at sikre en god opstart, der samtidig skal danne fundamentet for succes med fremtidige erhvervspraktikker i udskolingen, anbefales det derfor at opstarte med en trinvis implementering af obligatorisk erhvervspraktik.

Der gives en midtvejsevaluering til strategisk styregruppe. Erfaringerne vil herefter blive medinddraget i den fulde implementering, som foreslås at finde sted fra skoleåret 2021/2022.



Indstilling

Ad 3

MBU og MSB vil samarbejde om, at skolerne understøttes bedst muligt – bl.a. med udfærdigelse af materiale til for- og efterbehandling af erhvervspraktikkerne – som både skal sikre en smidig implementering og ensartethed på området. Erfaringer og inspiration fra 'Ung i Erhverv' medinddrages.

Materialet skal bl.a. indeholde:

- forslag til hvordan man forbereder eleverne på at være en del af arbejdsmarkedet
- forslag til hvordan erhvervspraktikken kan bruges ifm. uddannelsesvalg
- forslag til hvordan elever klædes på til, hvordan man agerer ude i praktikken
- forslag til hvordan elever nudges til aktivt at tage ansvaret med selv at finde relevante praktikker

2. april 2020

Side 3 af 3

Ad 4

Alle elever, der udsendes i erhvervspraktik i udskolingen, er omfattet af statens erstatningsordning, når praktikaftalen opfylder lovgivningens krav (jf. Arbejds miljølov og Ungebekendtgørelse). Det er tillige et dokumentationskrav, at praktikken er registreret, og der foreligger en underskrevet praktik-aftale. MBU og MSB udfærdiger det fornødne materiale til skolernes registrering, så eleverne dækkes via statens erstatningsordning. I materialet beskrives tillige rammerne for statens erstatningsordning, der skal sikre trykke virksomheder samt trykke forældre/elever.

Ad 5

MBU og MSB vil sammen i løbet af skoleåret udarbejde økonomiske modeller for så vidt angår en fremadrettet og vedvarende understøttelse af skolerne ift. at løfte opgaven med obligatoriske praktikker – et eksempel kunne være etablering af medarbejder, der skal sikre den praktiske håndtering af erhvervspraktikker for skolerne, herunder registrering, opfølgning m.v.

Ovennævnte medarbejder kunne fx være en distriktsdækkende medarbejder ansat af Ungdomsskolen. En medarbejder som enten finansieres af skolerne i fællesskab eller fra centralt hold. Der kan hertil supplerende oplyses, at Ungdomsskolen netop håndterer indsatsen 'Ung i Erhverv' med etablering af håndholdte praktikker for ikke-uddannelsesparate unge. Herigennem har Ungdomsskolen oparbejdet et solidt netværk af relevante virksomheder, som stiller sig til rådighed for erhvervspraktikker.

Det vil tillige blive forsøgt at komme med bud på løsninger, der kan minimere skolernes udgifter – fx gruppepraktikker, sikring af aktiv forældreinddragelse m.v.



Budgettema om erhvervspraktik

Byrådet besluttede i juni 2019, at det skal være obligatorisk for folkeskoler i Aarhus Kommune at tilbyde alle elever i 8., 9. og 10. klasse erhvervspraktik. Erhvervspraktikken skal bidrage til elevernes kendskab til erhvervslivets jobmuligheder som et grundlag for at øge andelen af elever, der søger erhvervsuddannelser. Dette har til formål at skabe variation i undervisningen i folkeskolens ældste klasser og føre til flere veje til beskæftigelse. Erhvervspraktik har således både elementer der styrker folkeskolen i sig selv, samtidig med at erhvervspraktikken spiller en væsentlig rolle i forhold til overgangen til ungdomsuddannelse. Derudover kan erhvervspraktik være med til at understøtte skabelsen af flere fritidsjobs som et yderligere bidrag til at styrke unges tilknytning til erhvervslivet.

Problemstilling

Når alle elever i 8., 9. og 10. klasse skal tilbydes erhvervspraktik er det en stor opgave at anskaffe og vedligeholde det nødvendige antal praktikpladser. Der ikke afsat midler til denne opgave.

Relevante data, økonomi og nøgletal:

- Der skal årligt findes op til 3.000 praktikpladser
- Aarhus Kommune har fastsat måltal for andelen af en ungdomsårgang der skal vælge en erhvervsuddannelse efter grundskolen på 18,8 pct i 2025 og 22,5 pct i 2030. De forgange år har andelen været 12,4 pct. (2017), 13,0 pct. (2018), 14,3 pct. (2019) og 11,95 % (2020)
- En rapport fra EVA viser, at 68 % af de unge der er i praktik i 8. eller 9. klasse i høj eller i nogen grad oplever praktikken som en hjælp i deres overvejelser om uddannelse og arbejde. Praktikforløbene giver de unge indblik i jobfunktioner, arbejdsopgaver og et givent arbejdsmiljø, og ikke mindst får de unge afprøvet sig selv i relation hertil (EVA 2019)

Løsningsmuligheder og politiske handlemuligheder:

Skolerne peger på behov for central understøttelse og koordinering

I skoleledernetværket har skolerne tilkendegivet behov for sparring og understøttelse i forbindelse med planlægning og afvikling af erhvervspraktikken. Det er et kraftigt ønske fra skolerne, at koordineringen og planlægningen forankres centralt med de nødvendige resurser og kompetencer til at løse opgaven.

Det anbefales derfor, at der etableres en central funktion (fx erhvervsplaymakere), som får til opgave at understøtte skolerne i opgaven og herunder udvikle netværk og samarbejder med praktiksteder. Man har gode erfaringer med central koordinering og understøttelse af erhvervspraktik i en række andre kommuner (Aalborg, Mariagerfjord og Horsens Kommune). Erfaringer fra andre kommuner viser, at en erhvervsplaymaker bruger megen tid på etablering af kontakter og indgåelse af aftaler med virksomheder.

Ansættelse af virksomhedsplaymakere



Børn og Unge, 26.05.2020
Kontaktpersoner: Daniel Wilson, PUF

Ud fra Aarhus Kommunes størrelse og opgaveporteføljens omfang foreslås det, at der ansættes 1-2 erhvervsplaymakere i PUF til etablering og drift af erhvervspraktikken og til at skabe flere fritidsjobs til kommunens unge. Dette skal foregå i koordination med FU og MSB

Funktionen indebærer:

- Overblik over eksisterende tilbud der i dag udbydes via mange separate platforme (fx DI og Dansk Byggeris virksomhedsbanker og skoleforløb)
- Udvikling af nye tilbud med private og kommunale arbejdsgivere
- Bringe aktører på området – virksomheder, skoler, UU, FU, LO mv. - sammen og sætte dem i spil
- Overblik, registrering og evaluering

Erhvervspraktikken skal samtidig koordineres med andre etablerede initiativer på området og med inddragelse af relevante parter. En koordinerende funktion vil således også kunne understøtte:

- Samarbejde med aktører fra erhvervsliv/virksomheder, LO, erhvervsuddannelser mv. Fx er der tilkendegivelser fra både virksomheder og erhvervsuddannelser om, at de kan bidrage (uddannelserne fx via deres erhvervsnetværk)
- At skolerne indtænker en række eksisterende tilbud og aktiviteter i skoler og FU (fx FUs indsats UngiErhverv)

Den centrale understøttelse vil kræve tilførsel af resurser til ansættelse af 1-2 erhvervsplaymakere.



Indstilling

Til Aarhus Byråd via Magistraten
Fra Børn og Unge og Sociale Forhold og Beskæftigelse
Dato 1. maj 2019

Fælles ungehandlingsplan mellem MBU og MSB

Indstillingen fremsendes af Børn og Unge og Sociale Forhold og Beskæftigelse for at styrke indsatserne i forhold til unges overgang til uddannelse og beskæftigelse.

1. Resume

Rådmændene for Børn og Unge (MBU) og Sociale forhold og Beskæftigelse (MSB) vil med ungehandlingsplanen styrke indsatserne og samarbejdet om unges overgang til uddannelse og beskæftigelse.

Etableringen af den Kommunale Ungeindsats (KUI) styrker sammenhængen i de kommunale indsatser for udsatte unge i alderen 15-25 år. Ungehandlingsplanen adresserer, at der skal mere til for at understøtte unge i deres uddannelsesvalg og sikre, at alle unge motiveres og kommer i gang med uddannelse og beskæftigelse.

Med ungehandlingsplanen besluttet på tværs af MBU og MSB et gensidigt forpligtende samarbejde om unges overgang til uddannelse og beskæftigelse. Der lægges samtidig vægt på, at det er en fælles opgave, der kun løses ved at samarbejde på tværs af Aarhus Kommune og sammen med civilsamfundet og erhvervslivet.

Som en del af ungehandlingsplanen foreslås en række konkrete initiativer, som Byrådet kan prioritere, for at understøtte opfyldelse af de politiske ambitioner for unges overgang til uddannelse og beskæftigelse (se afsnit 5).

2. Beslutningspunkter

Det indstilles:

At 1) byrådet godkender forslaget til et nyt Aarhus mål for unges overgang til ungdomsuddannelse jf. den nationale ungemålsætning.

At 2) byrådet godkender ungehandlingsplanen for unges overgang til uddannelse og beskæftigelse.

At 3) Byrådet godkender, at alle elever i udskolingen skal tilbydes erhvervspraktik, og at der i samarbejde med parterne på området udarbejdes forslag til udmøntning heraf.

3. Baggrund

3.1. Nye nationale måltal for unges overgang til uddannelse og beskæftigelse

Med den nye landspolitiske ungemålsætning (oktober 2017) sendes et landspolitisk signal om, at alle unge skal være i gang med noget relevant. I 2030 skal mindst 90 procent af de 25-årige have gennemført en ungdomsuddannelse. Ligeledes skal andelen af unge op til 25 år, som ikke har tilknytning til uddannelse eller arbejdsmarkedet, være halveret i 2030.

Status i Aarhus Kommune (jf. den nationale profilmodel) er, at 84 procent af den ungdomsårgang, som afsluttede folkeskolen i 2016, forventes at have gennemført mindst en ungdomsuddannelse når de fylder 25 år. Hvad angår det andet element i ungemålsætningen, er det 5,3 procent af kommunens unge (15-24 år) der er uden for uddannelse og arbejdsmarked, svarende til 3030 unge (opgjort af Undervisningsministeriet pr. oktober 2016).

I relation til fastlæggelse af et nyt Aarhus mål for overgang til ungdomsuddannelse foreslås det, at Aarhus adopterer uddannelseselementet af den nationale målsætning i B2020; at 90 procent af de unge skal have gennemført en ungdomsuddannelse, når de fylder 25 år i 2030. Idet, at det foreslås at fastsætte målsætningen til 85 procent for B2020, svarende til det nationale delmål for 2025. Indika-

toren opgøres ved hjælp af Undervisningsministeriets profilmodel.

Den politiske aftale 'Fra folkeskole til faglært – Erhvervsuddannelser til fremtiden' (december 2018) stiller krav om, at kommunerne skal vedtage lokale kommunale måltal for unges valg af ungdomsuddannelse. Den nationale målsætning er, at 25 procent af en årgang i 2030 skal vælge en erhvervsuddannelse direkte efter grundskolen (gennemsnit af landets kommuner). Status pr. marts 2019 for Aarhus Kommune er, at 14 procent af en grundskoleårgang vælger en erhvervsuddannelse. Der er dermed tale om en stigning siden 2018, hvor andelen lå på 12 procent. Da den politiske aftale endnu ikke er vedtaget i Folketinget, vender Børn og Unge og Sociale Forhold og Beskæftigelse tilbage til Byrådet med forslag til måltal for unges valg af ungdomsuddannelse.

3.2. Unges overgang til uddannelse og beskæftigelse i Aarhus

I henhold til den tidligere nationale opgørelsesmetode, er status for Aarhus Kommune er, at 90,7 procent af en ungdomsårgang forventes at have gennemføre mindst en ungdomsuddannelse inden der er gået 25 år efter afslutning af grundskolens 9. klasse (jf. profilmodellen).

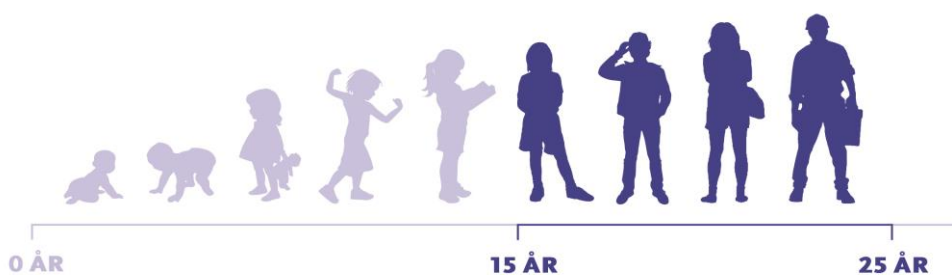
Dette tal dækker dog over, at unges baggrund og sociale forhold fortsat har stor betydning for, om unge kommer i gang med en ungdomsuddannelse. Dette ses både i lokale opgørelser for Aarhus Kommune og underbygges af nationale undersøgelser på området. I folkeskolen har udsatte børn og unge fx betydeligt højere fravær end andre børn og unge. Børn og unge med en social sag i 2018 havde et gennemsnitligt fravær på 10,1 procent, mens fraværet blandt alle øvrige børn og unge lå på 5,1 procent. Forskning viser, at højt fravær i sig selv er en væsentlig risikofaktor i forhold til fagligt niveau og trivsel, og har betydning for de unges overgang til uddannelse og beskæftigelse. Børn og Unge og Sociale Forhold og Beskæftigelse har derfor udviklet en række fælles initiativer for at forebygge fravær. Der er dog fortsat behov for tæt koordine-

ring og udvikling af fælles indsatser for at nedbringe fraværet i folkeskolen.

Demografi er også et forhold, som har betydning for Aarhus Kommunes opfyldelse af målsætningerne på uddannelsesområdet. Aarhus er en by med mange unge tilflyttere. Ca. halvdelen af de unge under 25 år, som er uden for arbejdsmarkedet, er tilflyttere fra andre kommuner.

3.3. Styrket 15-25 års fokus i Aarhus

Med den nye nationale ungemålsætning og elementerne i den politiske aftale "Bedre veje til uddannelse og job" lægges op til et nyt og tættere samarbejde i kommunerne om unges overgang til uddannelse og job fra grundskolen til 25 år. Det er denne tænkning, der er grundlaget for ungehandlingsplanen.



Med ungehandlingsplanen styrkes det fælles fokus og samarbejdet om unges overgang til uddannelse og beskæftigelse, særligt i forhold til:

- Unge i udskolingen, der ikke vurderes uddannelsesparate
- Unge i udskolingen, der ikke er afklarede i forhold til ungdomsuddannelse
- Unges valg af ungdomsuddannelse efter grundskolen
- Unge under 25 år, som ikke er startet på en ungdomsuddannelse eller er i beskæftigelse.
- Unge under 25 år der er faldet fra ungdomsuddannelse, eller i risiko for det.

Hvad angår målgruppen af unge i den uddannelsespligtige alder, tiltrådte byrådet i november 2018 indstillingen fra Sociale Forhold og Beskæftigelse om etablering af den Kommunale Ungeindsats (KUI).

Som noget nyt introduceres med den kommunale ungeindsats et egentligt koordineringsansvar på tværs af beskæftigelses-, uddannelses-, social- og grundskoleområdet. Denne koordinering er et vigtigt element i forhold til at sikre, at alle unge kommer i gang med en uddannelse eller et job med perspektiv. KUI er forankret i Unge & Uddannelse i Jobcentret i Sociale Forhold og Beskæftigelse (Unge, Job og Uddannelse fra 1. august 2019).

Temaer i ungehandlingsplanen

Rådmændene for Børn og Unge og Sociale Forhold og Beskæftigelse har udvalgt fem temaer under ungehandlingsplanen. Der er nedsat fælles arbejdsgrupper på tværs af Børn og Unge og Sociale Forhold og Beskæftigelse, der har til opgave at følge op og komme med forslag til at styrke indsatserne og samarbejde om unges overgang til uddannelse og beskæftigelse.

Tema	Ambition
<i>Styrke elevernes uddannelsesparathed i grundskolen</i>	For at forbedre processen for den enkelte elev i forbindelse med uddannelsesparathedsvurderingen i 8. kl. og 9. kl. samt 10. kl.
<i>Motiverende læringsmiljøer i udskolingen</i>	For at styrke de almene læringsmiljøer i grundskolen med fokus på motivation for læring, praksisfaglighed, formative feedback.
<i>Udvikling af fokuserede indsatser for unge i grundskolen – Innovationsprojektet "En vej ind i fællesskabet"</i>	For at udvikle virkningsfulde indsatser med fokus på unge i grundskolen, som vurderes ikke-uddannelsesparat. (midler bevilget af byrådet i 2016)
Alle unge i alderen 15-25 år skal i uddannelse og beskæftigelse	For at koordinere udviklingen af den kommunale ungeindsats, samt fokus på snitflader til FGU. Herunder på, at "unge voksne" uden uddannelse får interesse for at påbegynde en erhvervsuddannelse
<i>Nye måltal for unges overgang til ungdomsuddannelse og beskæf-</i>	For at udvikle meningsfulde lokale data og operationalisere de nye kommunale måltal.

tigelse	
---------	--

4. Effekt

Indstillingen understøtter opfyldelsen af de nye uddannelsespolitiske målsætninger og måltal for Aarhus Kommune. Den forventede effekt er dels, at flere unge gennemfører en ungdomsuddannelse, og færre unge er uden tilknytning til uddannelse og arbejdsmarked.

5. Ydelser

Som en del af ungehandlingsplanen kan der med fordel iværksættes en række konkrete initiativer til at adressere de udfordringer, der ses i forhold til unges overgang til uddannelse og beskæftigelse i Aarhus. Nedenfor er præsenteret nogle konkrete bud på initiativer, som ikke kan gennemføres inden for den nuværende økonomiske ramme. Initiativerne er baseret på anbefalinger fra de arbejdsgrupper, der er nedsat under ungehandlingsplanen, samt drøftelser i Børn og Unge-udvalget og Social- og Beskæftigelsesudvalget i marts/april 2019.

5.1. Tema om at styrke elevernes uddannelsesparathed i grundskolen

- *"Klar til vejledning"*: Initiativet er målrettet elever i grundskolen, der er usikre på deres valg af ungdomsuddannelse.
- *"Intensive læringsforløb i udskoling"*: MOVE accelererede læringsforløb er et virkningsfuldt 5 dages læringsforløb, der er målrettet elever, der er udfordrede i forhold til de faglige personlige og sociale kompetencer. Der er ikke afsat midler til tilbuddet fra 2020.
- *"Udvidelse af pladser på Netværksskolen"*: Netværksskolen er et skoletilbud i Børn og Unge målrettet unge mellem 14-18 år, som har brug for at gå i skole på en måde, hvor der er nærvær, trykthed og tydelighed og tæt voksenkontakt. Der er behov for flere pladser.

- *”Styrke overgangen for unge fra specialklasse / specialskole”*: Et konkret forslag kunne være at udvikle brobygningsforløb på FGU og udvikle nye uddannelsesforløb sammen med ungdomsuddannelserne.

5.2. Tema om motiverende læringsmiljøer i udskoling

- *Obligatorisk tilbud om erhvervspraktik i grundskolen*: Erhvervspraktik skal kunne tilbydes til alle elever i udskoling. Det forslås derfor, at der nedsættes en arbejdsgruppe med de centrale parter, som får til opgave at beskrive og udfolde en gensidigt forpligtende samarbejdsmodel om erhvervspraktik. Forslaget forudsætter opbakning fra erhvervslivet og eventuel økonomisk understøttelse.
- *Elevforløb i grundskolen sammen med erhvervsuddannelserne*: Der lægges i forliget ’Fra folkeskole til faglært’ op til udvikling af samarbejdet mellem folkeskolen og erhvervsuddannelserne (der følger ikke ressourcer med).
- *MOVE 2.0 i grundskolen (lokal kompetenceudvikling)*: Forslaget er udviklet med afsæt i nyeste forskning om, hvilke virkningsfulde elementer fra intensive læringsforløb der umiddelbart kan overføres ind i grundskolen.

5.3. Tema om, at alle unge i alderen 15-25 år skal uddannelse og beskæftigelse

- *Styrke af fastholdelsesindsatserne*: Udvikling og styrkelse af de kommunale fastholdelsesindsatser sammen med ungdomsuddannelserne.
- *Flere ”voksne unge” tager en erhvervsuddannelse*: Styrke vejledningen for den gruppe af unge, der i en relativ sen alder endnu ikke har gennemført en ungdomsuddannelse, eller som har afbrudt en uddannelse.

- *Kvalificere unge i FGU:* Initiativ målrettet unge, som ikke umiddelbart har forudsætninger, så de kan profitere af et FGU-forløb.

6. Organisering

6.1. Ungehandlingsplanen som fælles organisatorisk ramme

Med Ungehandlingsplanen etableres en tættere understøttende organisering og samarbejde på tværs af Børn og Unge og Sociale Forhold og Beskæftigelse om unges overgang til uddannelse og beskæftigelse (15-25 år). Det tættere samarbejde på tværs af afdelingerne etableres både på operationelt niveau, strategisk niveau og politisk niveau. Organiseringen afspejler de temaer, der adresseres jf. afsnit 3 og understøtter koordinering af aktuelle og fremtidige nationale beslutninger vedrørende unges overgang til uddannelse og beskæftigelse.

6.2. Styrket samarbejde om unges overgang til uddannelse og beskæftigelse i Aarhus

Børn og Unge og Sociale forhold og Beskæftigede er centrale i udviklingen af den samlede indsats i Aarhus Kommune for at styrke unge i deres overgang til uddannelse og beskæftigelse.

Internt i Aarhus Kommune er Sundhed og Omsorg og Erhvervsafdelingen i Borgmesterens Afdeling blandt andet vigtige parter. Ligeledes er det vigtigt, at eksterne parter støtter op om at løse udfordringerne på området. Rådmandene for Børn og Unge og Sociale Forhold og Beskæftigelse ser således et stort potentiale i at udvikle samarbejdet med erhvervslivet samt erhvervsuddannelserne om praktikpladser og skoleforløb for alle unge.

Tæt inddragelse og involvering af de unge og forældre, skoler (ledere og lærer), faglige organisationer, uddannelsesinstitutioner er en central del Ungehandlingsplanen.

7. Ressourcer

Indstillingen har ikke bevillingsmæssige konsekvenser.

Der lægges med indstillingen op til en politisk drøftelse i Byrådet af de politiske ambitioner for unges overgang til uddannelse og beskæftigelse. Herunder indgår også en drøftelse af de budgetudfordringer, der gøres opmærksom på i afsnit 5. Udfordringer der kan prioriteres af byrådet i de kommende budgetforhandlinger.

Thomas Medom /

Martin Østergaard Christensen

Kristian Würtz /

Erik Kaastrup-Hansen

Bilag

Bilag 1: Fælles ungehandlingsplan for unges overgang til uddannelse og beskæftigelse.

Bilag 2: Opsamling fra fælles udvalgmøde mellem MBU og MSB den 13.3.

Sagsnummer: 17/025386-23

Antal tegn: 13.724

MBU, Pædagogisk afdeling

Sagsbehandler: Jesper Callesen

Tlf.: 40 12 44 59

E-post: jcal@aarhus.dk



Emne **Beslutningsemo - Status på Eud-området**
 Til Rådmandsmødet

1. Baggrund

En styregruppe med borgmester, rådmænd og direktører for MBU, MSB og MSO samt repræsentanter fra erhvervsskolernes ledelse har som opgave at igangsætte tværgående initiativer på erhvervsuddannelsesområdet.

For at kvalificere styregruppens indledende drøftelse og beslutninger har en midlertidig arbejdsgruppe v/ MBU, UU Aarhus og erhvervsskolerne fået til opgave at beskrive status for indsatsen, det eksisterende samarbejde på eud-området og udfordringerne heri samt planlagte indsatser.

Notat og bilag, der beskriver status og tendenser samt det konkrete samarbejde vedlægges.

Alt i alt peger afdækningen på, at der er god vilje hele vejen rundt til at samarbejde, men at samarbejdet er præget af udfordringer. Erhvervsuddannelserne efterspørger mere ensartede krav til skolerne og skolerne efterspørger mere ensartede forudsætninger for samarbejdet.

I sammenhæng med afdækningen af status på eud-samarbejdet er der bestilt et baggrundsnotat til rådmand og direktør med overvejelser om, hvordan der kan følges op ift. afdækningens konklusioner.

Afdækningen identificerer en række udfordringer ift. organisering/forankring, ydelser og økonomi. Der gives i baggrundsnotatet perspektiver på, hvordan dette kan adresseres.

2. Indstilling

Det indstilles,

- At notat og bilag med beskrivelse af status, tendenser og det konkrete samarbejde på eud-området tages til efterretning og fremsendes til borgmesterens afdeling
- At baggrundsnotatet til direktør og rådmand godkendes

BØRN OG UNGE

Pædagogik og Forebyggelse
Aarhus Kommune

Juni 2020

Læring og Dannelse

Sagsbehandler:
Daniel Wilson
Marina Stannov

Juni 2020



Bilag 1. Tilrettelæggelse af samarbejdet om aktiviteter

	Tilbud med Præsentation af uddannelser	Tilbud med Praksisfaglig undervisning
Tværgående	<ul style="list-style-type: none"> • SKILLS* • Erhvervsmesse – i tilknytning til SKILLS* • Uddannelsessnuser – korte besøg på uddannelserne hen over året* 	<ul style="list-style-type: none"> • Online undervisningsmaterialer til brug på egen skole* • Cafe-projekt (TECH/AABC) der introducerer til eud via opgaver ift. etablering og drift. ca. 6.000 kr.
AARHUS TECH	<ul style="list-style-type: none"> • 2 timers besøg med rundvisning og vejledning, fra 3 / 6. kl.trin* • EUX-rollemodeller – korte besøg på egen skole* • Prøv en uddannelse (madkundskab), dagsforløb fra 6. kl.trin, ca. 6.000 kr. 	<ul style="list-style-type: none"> • Byg et Hus, tværfagligt forløb over 3.-6. kl.trin, 4.000 kr. • Bydækkende valgfag, 7.-9 kl.trin (It, Madkundskab)
SOSU	<ul style="list-style-type: none"> • 2 timers besøg med rundvisning og vejledning, fra 6. kl.trin* 	<ul style="list-style-type: none"> • Kend din indre krop, dagsforløb fra 7. kl.trin, 6.000 kr • Bydækkende valgfag 7.-9.kl.trin* (Sundhed)
AABC		<ul style="list-style-type: none"> • Unge & privatøkonomi*, forløb på egen skole • Bydækkende valgfag 7.-9 kl.trin*
JU		<ul style="list-style-type: none"> • JU som klasserum, 1.000 kr. • Forskellige dagsforløb i fagene for mellemtrin og udskoling, 1.500 kr. • Bydækkende valgfag 7.-9.kl.trin* (Bæredygtig have)
<p>Tilbud med * er uden udgifter for den enkelte skole. De finansieres typisk af eud bortset fra SKILLS, der finansieres af MBU / MSB samt bydækkende valgfag der finansieres via FU-midler.</p> <p>For forløb med betaling er taksten angivet pr. klasse pr dag.</p> <p>Udover de beskrevne forløb tilrettelægges også skræddersyede samarbejder med enkelte skoler.</p>		

Øvrige tilbud

- ½ dags lærerkursus på TECH mod betaling
- TECH mv. som ramme om lærermøde med rundvisning
- Besøg fra SOSU på egen skole v/ lærermøder
- TECH – oplæg for forældre



Bilag 2. Det konkrete samarbejde om aktiviteter

Alle elever i udkolingen møder erhvervsuddannelserne via *lovpligtige* vejledningsaktiviteter, jf. oversigtens venstre kolonne. De øvrige kolonner sammenfatter det konkrete samarbejde med skolerne.

Obligatorisk vejledning	Undervisning – præsentation af uddannelser (fx aktiviteter i Udd.& Job)	Praksisfaglig undervisning (forløb i fagene)
<p>Alle elever i udkolingen møder eud via lovpligtige vejledningsaktiviteter, herunder E:dag, introkurser mv.</p>	<p>Næsten alle elever i udkolingen møder eud via</p> <ul style="list-style-type: none"> • SKILLS. 90 pct af skolerne – både enkelte klasser og årgange og hele udkolingen • EUD-messe. 68 pct af skoler – klasser, årgang / udkoling • Uddannelsessnuser. 59 pct af skoler, ofte udvalgte elever. 	
<p>Nogle elever møder eud via brobygning, forløb i erhvervmæssig uddannelse. Dette gælder elever i risiko for IUP, elever der er uafklaret ift. uddannelsesvalg samt elever i 10. klasse</p>	<p>Nogle elever i udkolingen møder eud via</p> <ul style="list-style-type: none"> • Korte gratis besøg. 75 pct af skolerne samarbejder med TECH, 49 pct. med AABC og hhv. 33 pct og 19 pct, med SOSU og JU. Korte besøg er det hyppigst anvendte tilbud på alle eud bortset fra AABC. • Længere forløb mod betaling fx prøv en uddannelse. TECH. Fra 6. kl. 6.000 kr <p>Nogle elever møder euds jobmuligheder via forløb på virksomheder</p> <ul style="list-style-type: none"> • Virksomhedsbesøg • Praktikker, herunder via UnglErherv /FU 	<p>Nogle elever på <i>mellemtrinet og i udkolingen</i> via</p> <ul style="list-style-type: none"> • Byg Et hus. TECH, pt. 12 skoler/ 46 klasser. • Korte forløb i fagene (JU, 18 pct af skoler / ca. 20-30 klasser Ca • Unge og privatøkonomi. AABC. Forløb på egen skole. Ca. 15 skoler. <p>Nogle elever møder euds jobmuligheder via samarbejde med virksomheder fx</p> <ul style="list-style-type: none"> • Opgaver i fagene – fx via Åben virksomhed • Og fra kommende skoleår via Byggeboxen
<p>Enkelte elever via særligt tilrettelagte brobygning forløb mv.</p>	<p>Enkelte elever møder eud via særligt tilrettelagte forløb fx</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cafeprojekt. TECH/AABC ca. 15.000 kr. ca. 10-12 klasser • Forløb 7. årg. for Skåde Skole. TECH mod betaling 	<p>Enkelte elever via særligt tilrettelagte forløb fx</p> <ul style="list-style-type: none"> • Talentforløb på TECH for udvalgte 9.kl. elever på Skovvangskolen. • Fx matematik på TECH. 7 årgang på Tilst • Fx bydækkende valgfag på alle eud på 7.-9. klassetrin, hold med enkeltelever fra skolerne <p>Enkelte elever møder euds jobmuligheder samarbejde med virksomheder</p> <ul style="list-style-type: none"> • Fx 'Fælles om fremtidens folkeskole' med hjem-ude-hjemme forløb i naturfag i udkolingen (pt under evaluering). Klasser på 6 skoler



Bilag 3. Finansiering af eud-samarbejdet

Driftsmidler

EUD

- Finansierer typisk korte forløb, der præsenterer uddannelserne og samt enkelte praksisfaglige forløb.

Skolerne

- Praksisfaglig undervisning, og længere forløb der præsenterer eud, finansieres typisk af den enkelte folkeskoles driftsmidler. Skolerne finansierer også ressourcepersonens lokale arbejde.

Andre kommunale midler

- MBU/ MSB finansierer SKILLS. Bydækkende valgfag finansieres af FU, ULF medfinansierer mindre beløb.

Erhvervsliv mv.

- Erhvervsliv / brancheorganisationer (med)finansierer enkelte forløb, der præsenterer uddannelserne. Undervisningsforløb/praktikker på virksomheder finansieres typisk af den enkelte virksomhed eller brancheforening.

Tidsbegrænsede midler

Kommunale midler

- Byrådet stillede over en 4-årig periode midler til rådighed for de nu afsluttede udskolingsindsatser. Midlerne finansierede undervisningsforløb for ca. 10.000 elever på ca. 30 skoler. Ressourcepersonernes deltagelse i udskolingsnetværkets møder finansieres også af disse midler, men ophører ved udgangen af skoleåret 2020/21.

Erhvervsliv og fonde

- Enkelte forløb på virksomheder udvikles og driftes via fondsmidler, fx Fælles om fremtidens folkeskole
- EU stillede midler til rådighed for det nu afsluttede SMARTS SKILLS projekt, og det kommende 'EUD for Alle' projekt finansieres via midler fra EU



Status for samarbejdet på eud-området i Aarhus

1. Bestillingen

Nærværende notat er bestilt af en styregruppe med borgmester, rådmænd og direktører for MBU, MSB og MSO samt repræsentanter fra erhvervsskolernes ledelse. Styregruppen er nedsat mhp. at igangsætte tværgående initiativer på erhvervsuddannelsesområdet.

For at kvalificere styregruppens indledende drøftelse og beslutninger har en midlertidig arbejdsgruppe v/ MBU, UU Aarhus og erhvervsskoler fået til opgave at beskrive status for indsatsen, det eksisterende samarbejde på eud-området og udfordringerne heri samt planlagte indsatser.

Notatet er opbygget således:

- Baggrund og resume (afsnit 2)
- Rammer omkring eud-samarbejdet (afsnit 3)
- Status på eud-samarbejdet – aktiviteter (afsnit 4)
- Organisering og finansiering af eud-samarbejdet, herunder udfordringer (afsnit 5)
- Initiativer på vej (afsnit 6)

Notatet beskriver status og tendenser. Det konkrete samarbejde beskrives i tre bilag.

2. Baggrund og resume

Baggrund. Aarhus Kommune og ungdomsuddannelserne er i november 2019 blevet enige om at arbejde hen imod en målsætning om, at 20% af en ungdomsårgang skal vælge en erhvervsuddannelse efter grundskolen i 2025 og 25% i 2030. Der er fastsat lokale måltal på 18,8 pct i 2025 og 22,5 pct i 2030.

Der findes allerede en lang række indsatser fra MBU, UU Aarhus, erhvervsskolerne, Region Midtjylland, arbejdsmarkedets parter samt andre aktører, der skal understøtte målsætningen. Der er dog bred enighed om, at disse indsatser ikke er nok til at kunne nå den ambitiøse målsætning. En intensiveret og koordineret indsats fra alle involverede parter skal medvirke til, at andelen af unge, der vælger en erhvervsuddannelse løftes markant med henblik på at nå de vedtagne målsætninger.

Der lægges vægt på, at styregruppen igangsætter tværgående initiativer, som kan understøtte og styrke den igangværende indsats. Der peges fx på planlægning og gennemførelse af interessevaretagelse over for Folketinget og Regeringen med henblik på at ændre rammevilkårene for erhvervsuddannelserne, yderligere markedsføringsaktiviteter til gavn for eud og eux, samt andre tværgående initiativer, der kan bidrage til et markant løft af indsatsen for at få flere unge til at vælge en erhvervsuddannelse.

Mhp. på at kvalificere styregruppens indledende drøftelse og beslutninger har en midlertidig arbejdsgruppe v/ MBU, UU Aarhus og erhvervsskoler m.fl. fået til opgave at udarbejde en status for eud-indsatsen, en beskrivelse af det eksisterende samarbejde på eud-området og udfordringerne heri og beskrivelse af planlagte initiativer.

BØRN OG UNGE

Pædagogik og Forebyggelse
Aarhus Kommune

Juni 2020

Læring og Dannelse

Grøndalsvej 2
8260 Viby J

Telefon: 29 20 99 44

Direkte e-mail:

msta@aarhus.dk

wida@aarhus.dk

Sag: 20/020345-3

Sagsbehandler:

Marina Stannov

Daniel Wilson

Henrik Johansen



Notatet sammenfatter resultaterne af arbejdsgruppens afdækning. Notatet bygger på afdækning og drøftelser med eud samt en survey til skolerne om deres aktiviteter, organisering af samarbejdet samt udfordringer heri.

Resume. Afdækningen har vist to overordnede perspektiver i det nuværende samarbejde imellem eud og skolerne. Det ene perspektiv kan karakteriseres som et produksamarbejde¹ og det andet som et processamarbejde.

Produktsamarbejdet er kendetegnet ved at nogle af eud'erne stiller en række aktiviteter med forudbestemt form og indhold til rådighed for skolerne og samarbejdet handler om en skole tilvælger den givne aktivitet og sender elever med egen lærer til at deltage i afviklingen. Dette samarbejde er det mest udbredte i udskolingen og aktiviteterne har primært fokus på at præsentere eleverne for erhvervsuddannelserne. Disse aktiviteter er for det meste gratis for skolerne.

Processamarbejdet er kendetegnet ved, at eud og skole i fællesskab tilrettelægger/forbereder og afvikler forløb med afsæt i et koncept, der sætter nogle fælles rammer for processen. Dette samarbejde er mest udbredt på mellemtrinnet og aktiviteterne har primært fokus på praksisfaglig undervisning. Disse aktiviteter skal skolerne typisk betale for.

Behov for organisatorisk forankring. Samarbejdet præges i for stor grad af tilfældigheder og der peges et behov for at arbejde hen mod en organisatorisk forankring, der kan skabe overskuelighed og gennemsigtighed igennem:

- Forenkling og systematik i samarbejdsflader imellem eud og skolerne
- Klarhed og ensartethed i prioriteringen af samarbejdet
- Klarhed og ensartethed i opbakningen til samarbejdet organisatorisk, resourcemæssigt og økonomisk

Økonomien udfordrer. Der er en generel tendens, at økonomien udfordrer samarbejdet for alle parter. På den ene side betyder euds lovgivningsmæssige- og almindelige budgetrammer, at de er nødt til at tage betaling for mange aktiviteter og i særdeleshed for forløb med fokus på praksisfaglig undervisning. På den anden side har skolerne meget forskellige forudsætninger for at betale og der er en generel tendens til, at flere skoler fravælger samarbejdet på grund af økonomien. Dette er medvirkende til, at produksamarbejdet og aktiviteterne med fokus på at præsentere eleverne for erhvervsuddannelserne er mere udbredt end processamarbejdet og fokus på praksisfaglig undervisning. Dette står i modsætning til, at samarbejder med fx gymnasier og kulturinstitutioner typisk har fokus på undervisning i fagene.

3. Rammer for samarbejdet

Den overordnede ramme for samarbejdet er det nationale fokus på, at flere unge fremover vælger erhvervsuddannelserne og de deraf fastsatte nationale og lokale målsætninger for dette. Behovet for øget faglært arbejdskraft spiller en central rolle i dette fokus og den nationale politiske aftale *Fra folkeskole til faglært* rummer en række initiativer der skal bidrage.

¹ *Produktet* skal her forstås som den ydelse/aktivitet EUD tilbyder og skolen kan vælge at modtage ved at sende elever med egen lærer til at deltage i afviklingen.



Aftalen *Fra folkeskole til faglært* afspejler samtidig et stærkt nationalt fokus på at skabe en bredere kundskabsformidlende og alment dannende folkeskole med mere praksisnær og anvendelsesorienteret undervisning generelt.

Attraktive læringsmiljøer i udskolingen. I forhold til udskolingen specifikt suppleres det nationale fokus på de unges uddannelsesvalg aktuelt af en stor opmærksomhed på at forbedre læringsmiljøet, fordi et stigende antal unge mister engagementet i udskolingen. Det viser sig i faldende deltagelse, dalende trivsel og øget fravær. Undersøgelser har vist, at udviklingen blandt andet skyldes en udpræget ensidig boglig undervisning i udskolingen og en mangel på variation i undervisningen, herunder fraværet af praksisfaglige og anvendelsesorienterede undervisningsformer. I den forbindelse vil et styrket samarbejde mellem skoler og eud i Aarhus også kunne bidrage til at forbedre læringsmiljøet i udskolingen ved at fremme praksisfaglig og anvendelsesorienteret undervisning.

Set i lyset af folkeskolens formål og opgave samt de politiske intentioner kan samarbejde med erhvervsuddannelserne om skolens undervisning således have to formål:

- *Praksisfaglig undervisning*, hvor samarbejde er en vej til eleverne at når mål i skolens fag gennem mere praksisnær og anvendelsesorienteret undervisning
- *Præsentation af uddannelser*, hvor samarbejde er en vej til at eleverne får hjælp til at opnå indsigt i og fortrolighed i euds uddannelses- og karrieremuligheder, primært via det obligatoriske, timeløse emne Uddannelse og Job fra 0.-9. klasse

Udover skolens undervisning møder eleverne eud via den obligatoriske vejledning i udskolingen fx på introkurser, brobygning mv.

4. Status på eud-samarbejdet – aktiviteter

4.1. Tilrettelæggelsen af samarbejdet om aktiviteter

De konkrete eud-samarbejder kan variere på en række dimensioner:

- *Formålet* med eud-samarbejdet – kan som beskrevet dels være præsentation af uddannelser og praksisfaglig undervisning
- *Parterne* i samarbejdet – kan dels være den enkelte eud / folkeskole og dels erhvervsuddannelserne / folkeskoler i fællesskab
- *Målgruppen* for samarbejdet – målgruppen er primært folkeskolens elever men kan også direkte eller indirekte være undervisere og forældre
- *Formen* i samarbejdet - kan som nævnt spænde fra samarbejde om afvikling af det enkelte forløb (produksamarbejde) til et mere omfattende samarbejde, der også omfatter forberedelse m.v. (processamarbejde).

Bilag 1 giver et overblik over de etablerede forløb. Tendenserne i tilrettelæggelsen er

- Ift. *forløb der præsenterer uddannelserne* er der dels etableret en række tværgående samarbejder om - fx SKILLS og EUD-messe og dels en række typisk korte forløb v/ de enkelte uddannelser.
- Ift. *praksisfaglig undervisning* er der, med en enkelt undtagelse, ikke etableret tværgående forløb. Der er via FU etableret et samarbejde om bydækkende valgfag med de enkelte



eud'er. JU har etableret en række praksisfaglige dagsforløb, og AARHUS TECH har fx etableret det flerårige forløb 'Byg et hus' på mellemtrinnet, og SOSU udbyder to praksisfaglige forløb. AABC udbyder et gratis forløb, Unge og privatøkonomi. Der har i 2019 været et arbejde på tværs af erhvervsuddannelserne om udvikling af en rækkeforløb, der ligger on-line og kan hentes til brug i undervisningen på den enkelte folkeskole.

- Udover samarbejder målrettet eleverne - og dermed indirekte lærerne, da egen lærers deltagelse typisk er en aftaleforudsætning – er der etableret enkelte forløb for folkeskolens undervisere og ledelser, samt enkelte aktiviteter målrettet forældre, fx TECH for forældre, oplæg for forældre på egen skole.
- Ift. formen i samarbejdet ses en tendens til, at der ift. forløb med præsentation af uddannelser primært samarbejdes om afviklingen, mens der i et vist omfang samarbejdes om forberedelsen ift. praksisfaglige forløb. Byg et hus er et eksempel på et omfattende samarbejde med fx lærerkursus forud for opstart, hjemme-ude-hjemme opgaver undervejs og inddragelse af forældre ved afslutningen.

4.2. Det konkrete samarbejde om aktiviteter

Bilag 2 giver et overblik over de anvendte forløb. Tendenserne i det konkrete samarbejde er

- Ift. *forløb der præsenterer uddannelserne* er tværgående tilbud de hyppigst anvendte, særligt SKILLS (89 pct af skolerne) og EUD-messen (68 pct af skolerne)
- Ift. *praksisfaglig undervisning* anvendes især forløbet 'Byg et hus' på mellemtrinnet, en række korte forløb i fagene v/ JU samt det gratis tilbud Unge og privatøkonomi v/ AABC.
- Ift. *samarbejdsflader* mellem skolerne og de enkelte erhvervsuddannelser oplyser 75 pct af skolerne, at de samarbejder med AARHUS TECH, 49 pct. at samarbejder med AABC og hhv. 33 pct og 19 pct, at de samarbejder med SOSU og JU. 8 pct af skolerne samarbejder med UA (tandtekniker) og VIA (beklædningstekniker mv.). Skolerne er også spurgt om andre samarbejdsflader. 59 pct. af skolerne oplyser, at de samarbejder med virksomheder om praksisfaglig undervisning, praktik mv. For eksempler se oversigten i bilag 2.
- Samarbejder målrettet lærere anvendes i meget begrænset omfang bortset fra lærerkurset på Byg et Hus. Som nævnt deltager egen lærer typisk på det enkelte forløb, og lærere i udkolingen møder eud via obligatoriske aktiviteter under vejledningen, fx E:dag, hvor egen lærer skal deltage.
- Også samarbejde målrettet forældre anvendes i begrænset omfang bortset fra fx erhvervs-messen i tilknytning til SKILLS.

4.3. Opsummering og perspektivering

Afdækningen viser, at der i udkolingen er et udbredt samarbejdes om (gratis) aktiviteter med forudbestemt form og indhold og med fokus på at præsentere eleverne for erhvervsuddannelserne. 75 pct. af skolerne har svaret, at deres primære formål med samarbejdet er præsentation af erhvervsuddannelserne. Skolernes erfaringer med tilbud der præsenterer eud er generelt positive. Skolerne fremhæver typisk, at eleverne opnår mere indsigt, men nogle skoler er mere kritiske og stiller spørgsmålstegn ved, om aktiviteterne skaber reel indsigt.



Præsentation af uddannelser

- 'Skills - giver noget til den enkelte samt hele klassen... indblik i hvilke kompetencer der kan bringes i spil.'
- 'EUDmessen - elever får lov til at se, høre og afprøve forskellige eud og det er gennem leg, at de får indsigt'
- 'Uddannelsesnuseren er vi rigtig glade for og har lavet et system, hvor vi får mange elever med sammen med årgangens lærere, således at der efterfølgende kan følges op og arbejdes videre'
- 'Samarbejdet med JU og SOSU er med til at udvide eleverne opfattelse af det danske uddannelsessystem Social- og Sundhedsskolen har være gode formidlere af, hvad deres fagområder består i, herunder også hvad uddannelsesmuligheder hvis valget falder på SOSU'
- 'Dagen på JU er god, da den er meget praksisnær, og viser eleverne en række uddannelser, som de ofte slet ikke er opmærksomme på eksisterer'
- 'De få besøg vi har haft, har været af svingende kvalitet med bl.a. uforberedte undervisere, kedeligt program.'
- 'Eleverne er ikke for alvor blevet klogere.....slideshow og....stjerneløb... De mangler at mærke faget.'

Det eksisterende samarbejde synliggør i høj grad eud som en uddannelses- / karrierevej, både for elever, lærere og deres forældre. Ved samarbejder med gymnasier, kulturinstitutioner - og til dels virksomheder - møder eleverne typisk institutionen gennem (gratis) tilbud, der ses og anvendes som en meningsfuld del af skolens faglighed. Denne type samarbejde med erhvervsuddannelserne er i et vist omfang til stede på mellemtrinnet, hvor der samarbejdes om udvalgte aktiviteter mod betaling, hvor parterne i fællesskab forbereder og afvikler forløb med afsæt i et koncept / fælles rammer.

Strukturel modsætning ifølge EVA rapport. En ny rapport fra EVA belyser, at selvom folkeskolens lov og politiske aftaler lægger op til varieret undervisning med bl.a. praksisfaglighed, indeholder rammerne samtidig en indbygget modsætning, der betyder at undervisningskulturen i udskolingen primært defineres af ting, som skolerne måles på f.eks. karaktergennemsnit og uddannelsesparathedsvurdering.

En ny rapport (EVA, 2019) viser bl.a., at folkeskolens undervisning bliver stadig mindre anvendelsesorienteret og praksisfaglig op igennem skoleforløbet. Rapporten underbygger, at udskolingen er præget af ensidig boglig faglighed rettet imod afgangsprøvene og de faglige krav på de gymnasiale uddannelser, og eleverne møder i mindre og mindre grad faglighed som andet end bogligt orienteret og forankret i abstrakt viden.

Når eleverne ikke møder faglighed i praksisrettede og anvendelsesorienterede former i skolen, kan det skabe en utilsigtet (mis)forståelse om, at praksisrettet og anvendelsesorienteret faglighed ikke udgør en vigtig del af at lære. Dermed risikerer skolen at præge eleverne til en uhensigtsmæssig opfattelse af et modsætningsforhold imellem boglig faglighed og praksisrettet og anvendelsesorienteret faglighed, og at det er bedst at beskæftige sig med boglighed.

Styrket samarbejde som dobbelt løftestang. Samarbejdet med eud om praksisfaglig undervisning kan udmønte lovgivningens intentioner om styrket praksisfaglighed. Praksisfaglig undervisning giver eleverne mulighed for at møde læringsrum, hvor teori og praksiskompetencer ses og bruges som ligeværdige vidensformer – og styrker elevernes indsigt i og forudsætninger for undervisning på erhvervsuddannelserne. Det kan samtidig styrke attraktive læringsmiljøer i fagene. Denne tilgang findes som sagt primært på mellemtrinnet, og skoler, der benytter tilbud om praksisfaglig undervisning har generelt positive erfaringer. Der peges fx på faglig relevant undervisning, der kobler teori og praksis. Der peges også på, at sådanne samarbejder samtidig bidrager til at løfte opgaven med at præsentere uddannelserne. Men skolerne peger på økonomi som barriere for at anvende disse tilbud.



Praksisfaglig undervisning

- 'Vi deltager bl.a. i Byg et hus. ... der er altid særlig god feedback fra vores lærere, når de har været afsted med deres klasser. Forløbet kombinerer teori og praksis og det giver lærerne opgaver, som de skal lave sammen med klassen mellem besøgene på Aarhus Tech.'
- '...Det er vores formål, at elevernes valgparathed styrkes gennem indsigt i EUDs uddannelsesretninger og læringsmiljøer, men det sker i vid udstrækning ved, at de får indsigt i og selv afprøver, hvordan deres faglige læring kan styrkes, når der undervises med en kombination af teori og praksis.'
- 'Skolens deltagelse i Byg et hus har fokus på begge dele (dvs. præsentation og praksisfaglig undervisning).
- På 8. årgang deltager vi i et café-projekt... mellem Aarhus Business og Aarhus Tech....særlig god feedback fra vores lærere og det lokker forældrene til et besøg på Aarhus Tech'
- 'Unge og privatøkonomi: Vedkommende for eleverne – og matematik med gæstelærer'
- 'Vi har tidligere haft projektdage på AABC, som har været udbytterige.'
- '(Bydækkende) valgfag på Tech og Sosu giver et stort afkast. Samtidig er de lettilgængelige forløb mulighed for praksisfaglighed på andre matrikler.'
- '(Bydækkende) valgfag på erhvervsuddannelserne er et godt tilbud til vores unge, da det giver dem muligheden for at gøre sig erfaringer med og erhverve sig kompetencer indenfor et uddannelsesområde inden valg af ungdomsuddannelse.. Samtidig får de muligheden for at deltage i valgfag, som skolerne ikke selv kan tilbyde.'
- 'Vi er udfordret på, at udskolingsmidlerne udløb sidste år. Vi har tidligere brugt netop disse midler til samarbejde med ungdomsuddannelserne særligt ift. Aarhus Tech. Det er dog forholdsvis omkostningstungt og med skolens nuværende budget har vi følt os nødsaget til at skære en stor del af det væk igen.'

Samarbejde med virksomhederne. Skolerne samarbejder som nævnt også med virksomhederne om praksisfaglig undervisning. De peger også her på kobling af teori og praksis:

- 'Det har været et særligt godt forløb med Bestseller... vekselvirkning mellem prøvehandling i praksis/virkeligheden hos Bestseller og teoretisk undervisning på skolen har (givet eleverne) mulighed for, at komme tæt på driften i en stor international virksomhed. Eleverne har fået lov til at drøfte med ansatte hos Bestseller, hvordan man producerer bæredygtigt, og i denne proces har Bestseller inddraget eleverne i at arbejde innovativt samt at idegenere på fremtidens produktion. Dette er i vores optik et eksemplarisk eksempel på en proces, som danner eleverne ift. teori og praksis.'

Ungdomsskolen. De unge kan også møde en praksisfaglig undervisning i ungdomsskolen fx på hold i motorlære og maker spaces, der afvikles i værkstedsmiljøer med undervisere med en erhvervsfaglig baggrund.

5. Eud-samarbejdet – organisering og finansiering

Dette afsnit beskriver organisering og finansiering af det eksisterende samarbejde samt de udfordringer, som erhvervsuddannelser og skoler oplever.

5.1. Organisering af eud-samarbejdet – lokale og tværgående rammer

Skolerne har i surveyen svaret på, hvordan de lokalt fastlægger rammer og aktiviteter i samarbejdet.

Generelt gælder det:

- At rammerne for samarbejdet på flertallet af skolerne fastlægges af teams/lærere, i et vist omfang af ledelsen og i mindre omfang af bestyrelserne
- At de konkrete aktiviteter typisk fastlægges af teams/klassens lærer, i et vist omfang med inddragelse af ledelse og / eller elever



For at understøtte samarbejdet om en attraktiv udskoling og de unges overgang til uddannelse har Børn og Unge i samarbejde med ungdomsuddannelser og UU m.fl. etableret en tværgående organisering.

Udskolingsnetværk som tværgående organisering: På praktikerniveau er etableret et udskolingsnetværk for skolernes ressourcpersoner med fokus på motiverende udskoling, Uddannelse og Job og det lokale arbejde med uddannelsesparathed. Årsplan og aktiviteter tilrettelægges i samarbejde med eud og øvrige ungdomsuddannelser, bl.a. med temamøder med specifikt fokus på eud. Surveyen viser, at skolerne særligt prioriterer ressourcpersonens lokale rolle ift. Uddannelse og Job.

På ledelsesniveau består den tværgående organisering af

- Uddannelsesrådet, som er et strategisk lederforum for ledere fra folkeskoler, ungdomsskole, ungdomsuddannelser og UU Aarhus
- Tre lokale samarbejdsfora, der understøtter det lokale samarbejde i Aarhus syd, vest og nord med ledere fra folkeskoler, ungdomsskole, ungdomsuddannelser og UU Aarhus
- Et netværk for skole-virksomhedssamarbejde med bred deltagelse fra skoler, erhvervsliv, eud, ULF mv. (under opstart).

5.2. Finansiering af eud-samarbejdet

Midler til obligatorisk vejledning, fx introkurser og brobygning, finansieres via statslige driftsmidler.

Det er et opmærksomhedspunkt, at eud-samarbejdet finansieres af en blanding af driftsmidler og tidsbegrænsede midler, der tilvejebringes fra mange forskellige aktører. Det vil sige, at der ikke er en sikker finansiering bag samarbejdet. Det indebærer også, at den enkelte skoles økonomiske muligheder afgør, hvorvidt det er muligt at prioritere samarbejdet - og at eleverne dermed ikke møder et ensartet serviceniveau på tværs af kommunen.

Den konkrete finansiering fremgår af bilag 3.

- *'Vi er udfordret på, at udskolingsmidlerne udløb sidste år. Vi har tidligere brugt netop disse midler til samarbejde med ungdomsuddannelserne særligt ift. Aarhus Tech. Det er dog forholdsvis omkostningstungt og med skolens nuværende budget har vi følt os nødsaget til at skære en stor del af det væk igen.'*
- *'Økonomisk hjælp til transporten da vi ligger et stykke udenfor byen. Vi skal have mulighed for at deltage - dette skal ikke være en økonomisk prioritering. Et "lige" tilbud til alle. Dette gør sig også gældende ift. selve tilbuddene. Det bliver de skoler med sund økonomi der kan tilkøbe og prioriterer dette. Hvis ovenstående bliver en mulighed så kan skolen være bedre til at sætte rammerne for at kunne tage afsted.'*

5.3. Opsummering og perspektivering – organisatoriske udfordringer i eud-samarbejdet

Afdækningen peger på tre hovedtendenser:

i. Aktiviteter i eud-samarbejdet opleves som relevante, men strukturelle forhold udfordrer

Mangel på tid til planlægning og afvikling af samarbejdet. Flertallet af skoler udtrykker, at euds tilbud opleves som relevante for undervisningen i fagene og i Uddannelse og Job, men at anvendelse dels udfordres af andre krav til undervisningen og dels af tid til planlægning og



afvikling hos teams / klassen lærer. Flertallet af skolerne udtrykker, at tid til planlægning og afvikling af samarbejdet udgør en væsentlig barriere.

- *'Jeg tror, at de praksisfaglige forløb som er udarbejdet af erhvervsuddannelserne bliver godt, når de vinder frem. Men det er svært at få dem løbet i gang, da udskolingslærerne i forvejen har travlt med at skulle nå alt muligt andet. ...'*

Mange konkurrerende opgaver. Skolerne oplever, at mange konkurrerende opgaver 'kæmper om tiden' om tiden i udskolingen. Dette kan ses som udtryk for, at de strukturelle vilkår trækker i retning af, at træne eleverne i at gå til prøve og blive bedømt på en faglig præstation for at matche kravene i de afsluttende prøver og undervisningen på (de gymnasiale) ungdomsuddannelser.

Det forhold at rammer - og i et vist omfang læringsssyn – betyder at prøvefokus prioriteres over varierede læringsprocesser (som efterspørges af eleverne) er belyst i EVA-rapporten:

EVA rapport

Ledere og lærere betragter i vid udstrækning undervisningsopgaven i udskolingen som givet og defineret gennem folkeskolens prøver og gennem de boglige læremidlers indhold og progression. Det giver et fokus på at træne eleverne i at gå til prøve og blive bedømt på en faglig præstation for at matche kravene i de afsluttende prøver og undervisningen på (de gymnasiale) ungdomsuddannelser. Det betyder også, ledelsen ikke forholder sig aktivt til udskolingens undervisning og ledere og lærere får ikke drøftet, hvad de forstår ved god undervisningspraksis.

Lærere med en tilgang om, at undervisningen i udskolingen skal tage afsæt i en bredere og mere alsidig fagforståelse, der ikke sætter lighedstegn mellem faglighed og boglighed, kan derfor opleve både strukturelle rammer og et udbredt bogligt læringsssyn som barrierer for dette.

EVA's rapport understøtter også, at der er behov for at tænke i veje til at imødegå den fagopdelte skoledags logistiske og skematekniske indretning.

EVA rapport

Lærere i udskolingen oplever et tids- og 'pensumpres', hvor læremidlerne/-bøgerne opfattes som et pensum, man skal igennem for at gøre eleverne klar til folkeskolens prøver. Det betyder, at et bogligt indhold prioriteres. Samtidig peges der på, at den fagopdelte skoledags logistiske og skematekniske indretning lægger op til, at eleverne slår op i en bog, løser nogle opgaver og hurtigt pakker sammen igen.

Skolerne peger på disse forhold som barrierer. Nogle skoler efterspørger et mere procesorienteret samarbejde, og enkelte skoler arbejder hen imod et mere procesorienteret samarbejde.

- *'Vi har været i gang med processen længe nu, og der sker hele tiden små fremskridt i samarbejdet, men vi er udfordrede af, at der også er mange andre krav til skolen...'*
- *'Vi deltager i flere arrangementer på Aarhus Tech med et naturfagligt indhold. Vi har en strategisk samarbejdsaftale med Aarhus Tech.'*
- *'Kompetenceudvikling, som kan reducere den usikkerhed, som nogle lærere oplever ift. at samarbejde med erhvervsuddannelserne. Større ledelsesmæssig involvering.'*



Som et konkret eksempel på en strukturel barriere for samarbejdet peger både FU og eud på ny lovgivning. Samarbejdet om bydækkende valgfag fra 7.-9. klasse vurderes meget positivt af skolerne, men ny lovgivning om obligatoriske, praktisk-musiske valgfag på 7.-8. klasstrin nødvendiggør gentænkning. Anvendelsen er faldende og uddannelserne forventer færre hold eller nedlæggelse af nogle valgfag. MBU forventer at fremsende en dispensationsansøgning til undervisningsministeriet om at anvende den nuværende organisering af bydækkende valgfag på 7.-9. klasstrin fra 2021/22, herunder også for praktisk-musiske valgfag på 7.-8. klasstrin.

ii. Der opleves et gensidigt behov for organisatorisk understøttelse af eud-samarbejdet

Afdækningen viser, at der er god vilje til samarbejdet fra begge sider, og der er gensidigt gode erfaringer med samarbejdstiltag, der kan bidrage til struktureret ordinerings og overblik i samarbejdsfladerne mellem eud og skolerne.

Afdækningen identificerer samtidig en række udfordringer ift. organisering og forankring. Sagt helt kort ser erhvervsuddannelserne et behov for mere ensartede krav til skolerne og skolerne ser et behov for mere ensartede forudsætninger for deres deltagelse i samarbejdet.

Der udtrykkes i forlængelse heraf et markant behov for at forbedre strukturen i samarbejdet. Eud'erne oplever, at samarbejdet fra skolernes side i for høj grad kommer til at afhænge af lokale initiativer samt varierende lokal opbakning, bl.a. på grund af forskellige økonomiske vilkår på skolerne. Eud'er forbinder dette med en utilstrækkelig strukturel forankring og organisatorisk/økonomisk prioritering af samarbejdet fra MBU (jf. afsnittet nedenfor om økonomi).

Der peges både fra skoler og eud på et behov for at arbejde hen mod en organisatorisk forankring, der kan skabe overskuelighed og gennemsigtighed igennem:

- Forenkling og systematik i samarbejdsflader imellem eud og skolerne
 - Samarbejdsmulighederne og tilbuddene fra eud fremstår uoverskuelige og forvirrende for skolerne såvel som skolernes behov og ønsker er svære at gennemskue for eud'erne
- Klarhed og ensartethed i prioriteringen af samarbejdet
 - Hvad, hvor meget og hvordan skolerne opsøger og prioriterer samarbejdet er præget af stor variation og en grad af tilfældighed. I forlængelse heraf bliver eud'ernes udbud af aktiviteter ad-hoc og også for tilfældige
- Klarhed og ensartethed i opbakningen til samarbejdet organisatorisk, resurse-mæssigt og økonomisk
 - Indbyrdes forskellige organisatoriske og økonomiske vilkår påvirker mulighederne for kvaliteten og omfanget af samarbejdet for begge parter.

Udskolingsnetværkets ressourcepersoner. De gode erfaringer med tiltag, der bidrager til struktureret koordinering og overblik stammer bl.a. fra eksempler på, hvordan udskolingsnetværkets ressourcepersoner har kunnet varetage en koordinerende funktion i samarbejdet. De gode erfaringer handler således om, at ressourcepersonernes funktion har kunnet tilføje noget af den struktur, der efterspørges. Det er dog meget forskelligt i hvilket omfang ressourcepersonerne har kunnet varetage denne funktion eftersom afdækningen viser, at der er stor variation i ressourcepersonernes tildelte timer til at løse opgaven. Flertallet af skolerne (62 pct.) har tildelt under 6 timer årligt til opgaven, herunder har 29 pct. tildelt 0 timer, mens 36 pct. har tildelt 10 timer eller mere. Det bidrager som tidligere omtalt til et ujævnt sam-



bejdsgrundlag frem for en stærk fælles platform der kan sikre en ensartethed i niveauet - både for de enkelte skolers og læreres forudsætninger for at styrke eud-samarbejdet, men også af hensyn til et ensartet serviceniveau overfor eleverne på tværs af kommunen.

Som nævnt udtrykker skolerne, at de oplever det faglige indhold i samarbejdet som relevant. **Struktureret overblik.** Flere skoler udtrykker, at lærere og i et vist omfang ledelser savner indsigt i samarbejdsmulighederne, herunder et struktureret overblik og en mere koordineret tilgængelighed. Dette underbygges af, at nogle forløb efterspørges, men ikke anvendes eller kun anvendes i begrænset omfang.

Erhvervsuddannelsernes indsigt i skolernes praksis. Erhvervsuddannelserne udtrykker generelt, at de savner indsigt i skolernes pædagogiske praksis, og dermed indsigt i, hvad det er relevant at samarbejde om - dels for at undgå at samarbejdet ikke opleves relevant af skolerne dels for at undgå, at der efterspørges et samarbejde, som eud ikke kan imødekomme. De oplever samtidig, at udskolingslærere ikke har forhåndsindsigt i de forskellige uddannelser, fx de merkantile erhvervsuddannelser. Det forhold at der primært samarbejdes om præsentation af euds uddannelser kan gøre, lærernes indsigt i euds faglighed ikke understøttes.

Udfordringer med kapacitet. Flere erhvervsuddannelser udtrykker, at kapacitet kan udfordre, da den enkelte eud i princippet er bydækkende. Fx peger AABC på, at man ikke fysisk kan afvikle tilbud for alle grundskoler, og at der skal tænkes i andre muligheder for at vidensopbygge og skabe praksisnære forløb, fx via on-line forløb, som lærerne kan anvende på egen skole. TECH peger på, at lokalekapacitet i dagtiden og lærerkapacitet kan være en udfordring.

Transportudfordringer. I sammenhæng hermed peges der gensidigt på, at logistik kan opleves som en barriere for benyttelse. Afstand (tid) nævnes som en udfordring af flere skoler, og opleves også som strukturel udfordring af nogle erhvervsuddannelser. Fx oplever JU transport som en barriere ift. nogle skoler.

- *'...Der er masser af tilbud og materiale tilgængeligt, men tiden for ledelse og medarbejdere til at sætte sig ind i alle tilbuddene, er den største barriere for at få det brugt mere'*
- *'... Jeg var ikke klar over at der fandtes forløb for elever i indskoling/mellemtrin. Vi kunne ønske at erhvervsudd. kunne lave forløb lokalt og gratis.'*
- *'Det ville være dejligt hvis vi i foråret kunne få et samlet overblik over tilbud ... eller et overblik over muligheder... koblet op på fag eller ... obligatoriske forløb i læseplanen. Sådan er det med matematik og Unge og privatøkonomi'*
- *'Der kunne med fordel udvides på antallet af ... velfungerende koncepter som eksempelvis Byg et hus'*
- *'Ressourcepersonen for uddannelse- og job spiller en væsentlig rolle for, hvordan vi tilrettelægger vores aktiviteter for uddannelse og job -undervisningen.'*
- *'Transport bøvler mere med transporttid end med økonomi'*

iii. Der er en generel tendens, at økonomien udfordrer samarbejdet for alle parter

På den ene side betyder euds lovgivningsmæssige rammer, at erhvervsuddannelserne er nødt til at tage betaling for mange af deres aktiviteter og i særdeleshed for aktiviteterne med fokus på praksisfaglig undervisning.



På den anden side har skolerne meget forskellige forudsætninger for at betale og der er en generel tendens til, at flere skoler fravælger samarbejdet på grund af økonomien. Dette er medvirkende til, at produktsamarbejdet og aktiviteterne med fokus på at præsentere eleverne for erhvervsuddannelserne er mere udbredt end processamarbejdet og fokus på praksisfaglig undervisning.

Dette står som nævnt i modsætning til, at samarbejder med fx gymnasier og kulturinstitutioner typisk har fokus på undervisning i fagene. På gymnasieområdet gør lovgivningen det muligt at tilbyde forløb, der typisk er gratis for skolerne. Ift. kulturinstitutioner mv. bidrager Aarhus Kommune med et fast driftstilskud til relevante lønudgifter (fx Den Gamle By) og/eller en pulje til at nedbringe betaling for forløbet.

Samtidig betyder skolernes geografiske placering, at der er 'intern' ulighed i transportudgifter.

- *'Hvis der er økonomi forbundet med en aktivitet, går vi ofte udenom. Vi oplever stor samarbejdsvillighed fra andre ungdomsuddannelser, som gerne laver gratis undervisning for vores elever (HF/STX Viby, HHX Viby, HTX centrum, JU (mindre omkostning for skræddersyet forløb))'*

6. Initiativer på vej

- Obligatorisk tilbud om erhvervspraktik til alle elever i 8., 9. og 10. klasse, besluttet af byrådet i juni 2019.
- EUD8/9 inspireret samarbejde med Netværksskolen
- EUD for Alle - tværgående udviklingsprojekt med finansiering fra EU bla. om forløb, som letter overgangen til erhvervsuddannelse for grundskoleelever i 6.-9. klasse.
- Fra næste skoleår etablerer DA i samarbejde med Aarhus Kommune tiltaget Byggeboxen med praksisfaglig undervisning



Notat **Perspektiver ift. status på eud-samarbejdet**
Til **Rådmand og direktør**

9. juni 2020
 Side 1 af 5

1. Resume

I sammenhæng med afdækningen af status på eud-samarbejdet er der bestilt et notat til rådmand og direktør med overvejelser om, hvordan der kan følges op ift. afdækningens konklusioner.

Alt i alt peger afdækningen på, at der er god vilje hele vejen rundt til at samarbejde, men at samarbejdet er præget af udfordringer. Erhvervsuddannelserne efterspørger mere ensartede krav til skolerne og skolerne efterspørger mere ensartede forudsætninger for samarbejdet.

De strukturelle rammer omkring udskolingen understøtter utilsigtet, at grundskolen mere og mere kommer til at pege i retning af STX. Det fremmer en tendens til en meget boglig undervisningskultur i udskolingen - og et samarbejde med STX om '*hvad kan jeg lære*', som skaber fortrolighed med undervisning og læringsmiljøer på det lokale STX. Fokus i samarbejdet med eud er i højere grad på '*hvad vil jeg være*'. Dette fokus betyder, at samarbejdet med eud handler mere om indsigt i uddannelses- og karrieremuligheder end fortrolighed med undervisning og læringsmiljøer.

Dette peger i retning af to opmærksomhedspunkter dels ift., hvordan skolerne kan skabe en varieret og motiverende udskoling, herunder i samarbejde med eud, og dels ift. de unges muligheder for at foretage et informeret valg af ungdomsuddannelse.

Nogle udfordringer skal løftes nationalt – fx via KL, folketing, undervisningsminister mv., mens andre i forhold til andre udfordringer kan arbejdes kommunalt.

Afdækningen af samarbejdet på eud-området identificerer en række udfordringer ift. organisering/forankring, ydelser og økonomi, dvs. mere ensartede krav (eud) og ensartede forudsætninger (skolerne). Dette gengives kort i det følgende og der opstilles perspektiver på, hvordan det kan adresseres.

Afslutningsvis adresseres det opmærksomhedspunkt, at aktiviteterne generelt opleves positivt af elever og lærere, men ikke slår igennem i et øget optag på eud.

2. Udfordringer og perspektiver

2.1. Organisering af samarbejdet

Udfordringen – hvad peges der på. Afdækningen viser, at skoler og erhvervsuddannelser oplever et behov for bedre organisatorisk forankring, der kan styrke den organisatoriske understøttelse af samarbejdet.

Erhvervsuddannelserne oplever samtidig, at samarbejdet med skolerne i for stor grad præges af tilfældigheder. Ift. skolernes lokale organisering viser afdækningen, at:

BØRN OG UNGE

Pædagogik og Forebyggelse
 Aarhus Kommune

Læring og Dannelse

Grøndalsvej 2
 8260 Viby J

Telefon: 29 20 99 44
 Direkte telefon: 23 38 01 57

Direkte e-mail:
 msta@aarhus.dk

Sagsbehandler:
 Marina Stannov
 Daniel Wilson
 Henrik Johansen



- *Rammerne* for samarbejdet på flertallet af skolerne fastlægges af teams /lærere, i et vist omfang af ledelsen og i mindre omfang af bestyrelserne
- De konkrete *aktiviteter* typisk fastlægges af teams/ klassens lærer, i et vist omfang med inddragelse af ledelse og / eller elever
- Skolens ressourceperson kan yde værdifuld sparring til det lokale arbejde, men opgaven prioriteres meget forskelligt på skolerne. Ca. 2/3 af skolerne har tildelt under 6 timer årligt til opgaven, mens knap 1/3 har tildelt ti timer eller mere.

9. juni 2020
Side 2 af 5

Perspektiver - hvor / hvordan kunne udfordringen adresseres. Der peges på behov for at arbejde hen imod en organisatorisk forankring, der kan skabe overskuelighed og gennemsigtighed gennem:

- Forenkling og systematik i samarbejdsflader imellem eud og skolerne
- Klarhed og ensartethed i prioriteringen af samarbejdet
- Klarhed og ensartethed i opbakningen til samarbejdet organisatorisk, ressourcemæssigt og økonomisk

Nedenfor gives eksempler på, hvordan den organisatoriske forankring kan understøttes via tværgående tiltag og tiltag ift. den enkelte skole.

Forankring via formidling

- Aktiv brug af relevante ledelses- og samarbejdsfora til at drøfte skolens opgave med styrket praksisfaglig undervisning og bedre kvalificering af de unges valg sammen med synliggørelse af mulighederne for samarbejde med eud herom
- Tydeliggørelse af skolebestyrelsens forpligtelse til at fastlægge principper for samarbejder med uddannelser og erhvervsliv

Forankring via krav om prioritering

- Opstille krav til skolerne om at prioritere samarbejdet med erhvervsuddannelserne ift. styrket praksisfaglig undervisning og / eller præsentation af uddannelser. Kan ses i sammenhæng med, at byrådet fremover stiller krav om at prioritere samarbejdet med virksomheder (obligatorisk tilbud om erhvervspraktik).

Ressourcer til forankring

- Der er beskrevet et tema til budget 2021 med forslag til midler til organisatorisk understøttelse via det bydækkende udskolingsnetværk og skolernes lokale ressourcepersoner.

2.2. Ydelser

Udfordringen. Euds tilbud opleves som relevante for undervisningen, men udfordres af konkurrerende krav til undervisningen, knappe tidsmæssige ressourcer og utilstrækkelig indsigt i samarbejds muligheder.

Perspektiver - hvor / hvordan kunne udfordringen adresseres. Nedenfor gives eksempler på, hvordan overblik og tilgængelighed kan understøttes.



Synliggørelse og tilgængelighed

- Styrket formidling om samarbejdsmuligheder og konkrete tilbud i relevante ledernetværk og på relevante digitale MBU-platforme
- Udvikling af et samlet og nemt tilgængeligt overblik / 'EUDs årshjul for skoler', som præsenterer alle tilbud til undervisning i fag og UogJ samt tilbud til lærere og forældre via en kort, digital oversigt med links til uddybning.
- Styrket videndeling via inspiration fra skoler, der har en systematisk praksis.

9. juni 2020
Side 3 af 5

Forenkling

- Samarbejde mellem eud indbyrdes og mellem skoler og eud om en udvikling hen mod et mere forpligtende og integreret samarbejde om færre, gentænkte forløb, hvor præsentation af uddannelser og praksisfaglig undervisning i fagene ses i sammenhæng. Her kan der fx bygges videre på erfaringer fra eksisterende forløb, der kombinerer praksisfaglig undervisning med præsentation af uddannelser bl.a. Byg et Hus på mellemtrinnet og bydækkende valgfag i udskolingen.

2.3. Ressourcer

Udfordringen. Afdækningen viser, at økonomien gensidigt udfordrer samarbejdet for skoler og eud. På den ene side betyder euds lovgivningsmæssige rammer (og uddannelsernes egne økonomiske rammer), at de er nødt til at tage betaling for mange aktiviteter. På den anden side har skolerne meget forskellige forudsætninger for at betale og der er en generel tendens til, at flere skoler fravælger samarbejde på grund af økonomien. Dette er medvirkende til at der primært samarbejdes om gratis forløb, hvor der typisk er fokus på præsentation af uddannelserne.

Perspektiver - hvor / hvordan kunne udfordringen adresseres. Samarbejdet kan understøttes via mere stabil finansiering og via bredere finansiering. I det følgende gives eksempler på understøttelse af et mere økonomisk bæredygtigt samarbejde.

Fokusering af samarbejdet

- Færre og gentænkte forløb – fx med samtænkning af præsentation af uddannelser og praksisfaglig undervisning - kan understøtte en udvikling hen imod et genomsigtigt og mere økonomisk bæredygtigt samarbejde
- Fokuseret anvendelse af de tilførte DUT-midler til eud-samarbejdet (0,9 mio. kr./år). Fx til udvalgte forløb eller til kompetenceudvikling / lærerkurser, der kan udvikles i samarbejde mellem skoler og eud.

Tilførsel af ressourcer

- Der er beskrevet et tema til budget 2021 om overgang til uddannelse med forslag om at tilvejebringe stabil finansiering af aktiviteter. Byrådet har tidligere afsat sådanne tidsbegrænsede midler.



- Tilførsel af midler til udvikling og drift af praksisfaglige koncepter på områder med kommunale udfordringer ift. rekruttering, fx omsorgsområdet. Der kan hentes inspiration fra eksisterende koncepter som Byg et Hus.

9. juni 2020
Side 4 af 5

3. Værdi for borgerne

Værdien af samarbejdet for borgerne ligger i, at eleverne møder en alsidig og bredt dannende folkeskole med varierede læringsmiljøer, der styrker de unges muligheder for at foretage et informeret valg af ungdomsuddannelse.

Samarbejdet om præsentation af uddannelserne og praksisfaglig undervisning opleves generelt positivt af elever og lærere. Erhvervsuddannelserne peger på, at på trods af de gode erfaringer slår dette ikke igennem i et øget optag på eud.

Udviklingen i den gennemsnitlige søgning direkte fra folkeskolen fremgår af tabellen:

år	2017	2018	2019	2020
Pct unge søgt eud	12,4 %	13,0 %	14,3 %	11.95 %

Det vedlagte bilag 1 viser søgningen fra de enkelte folkeskoler med korrektion for elevernes socioøkonomiske baggrund.

Analysen viser, at med denne korrektion følger søgningen på flertallet af skolerne elevernes socioøkonomiske baggrund, mens den ligger højere end forventet på 4 skoler og lavere end forventet på 3. skoler



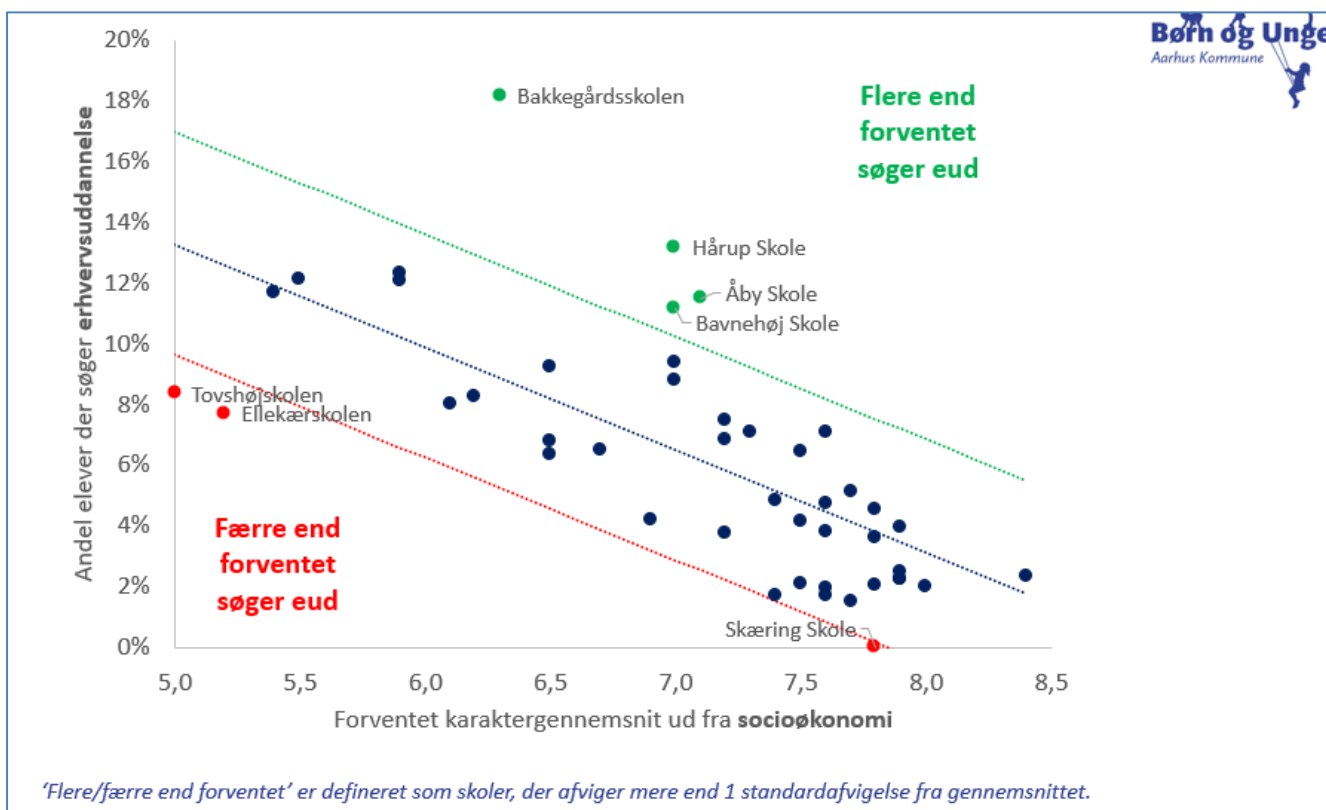
Bilag 1. Elevernes valg af eud efter skole

Vi ved fra forskellige undersøgelser, at elevernes socioøkonomiske baggrund har betydning for deres uddannelsesvalg efter 9. klasse: Elever der vælger erhvervsuddannelser har i gennemsnit en svagere socioøkonomisk baggrund sammenlignet med elever, der vælger gymnasiale uddannelser. Der er naturligvis mange andre forhold, der spiller ind på uddannelsesvalget.

9. juni 2020
Side 5 af 5

I nedenstående MBU-analyse er der set på de aarhusianske folkeskolelæreres forventede karaktergennemsnit i 9. klasse (den socioøkonomiske reference)¹ sammenholdt med hver enkelt skoles andel af elever, der søger en erhvervsuddannelse som førsteprioritet direkte efter 9. klasse². Begge dele er opgjort som et gennemsnit for de seneste tre skoleår (2016/17, 2017/18 og 2018/19).

Analysen viser, at for de fleste skoler svarer andelen af elever, der søger en erhvervsuddannelse til det, man kunne forvente ud fra skolens socioøkonomiske elevsammensætning. Der er dog også enkelte skoler, hvor flere eller færre elever end forventet søger en erhvervsuddannelse, jf. figuren.



¹ Den socioøkonomiske reference er et statistisk beregnet udtryk, som viser, hvordan elever på landsplan med samme baggrundsforhold som skolens elever har klaret 9. klasseprøverne.

Elever i specialklasser indgår ikke. Vægtet gennemsnit for afgangsårene 2017, 2018 og 2019.

² Andel 1. prioritetsansøgninger til erhvervsuddannelser efter 9. klasse. Elever der først søger en erhvervsuddannelse efter 10. kl. tæller ikke med. Elever i specialklasser og modtagelsesklasser indgår. Vægtet gennemsnit for afgangsårene 2017, 2018 og 2019.



Emne **Opfølgning på beslutning om indsats i udkolingen**
 Til Rådmandsmødet

1. Baggrund

Der er en generel opmærksomhed på folkeskolens udkoling og det at motivere unge til uddannelse og beskæftigelse. Rådmanden ønsker på baggrund af EVAs rapport *Undervisningspraksis i udkolingen* (2019) at afholde en konference, der skal kaste lys på udfordringer ift. de unges læring og trivsel og danne afsæt Børn og Unges videre arbejde, jf. også kvalitetsafrapporteringens tema om motiverende læringsmiljøer.

Afsnit 4 beskriver kort udfordringer, centrale konklusioner i EVAs rapport (uddybet i bilag 1) og aktuelle tiltag i Børn og Unge i relation hertil (uddybet i bilag 2). På baggrund heraf opstilles i afsnit 5 et forslag til konferencens rammer og indhold mv.

BØRN OG UNGE

Pædagogik og Forebyggelse
Aarhus Kommune

Læring og Dannelse

Sagsbehandler:
Daniel Wilson
Marina Stannov

Juni 2020

2. Indstilling

Det indstilles,

- At forslaget til inspirationskonference for udkolingen konference (form, fokus og deltagerkreds) drøftes og besluttet
- At tidspunktet for inspirationskonferencen drøftes og besluttet
- At PUF på baggrund heraf udarbejder et konkret forslag til rådmandsmøde efter sommerferien. PUF sikrer koordinering med relevante tiltag og aktører.

3. Inspirationskonferencen – indhold og fokus

Der lægges op til, at konferencens indhold tager afsæt i de centrale udfordringer, som EVA rapporten peger på i udkolingen. Derfor foreslås tre indholdsmæssige spor med fokus på hhv. ledelse, undervisning og læringsmiljø. Disse spor uddybes i afsnit 5.

Hvert spor tager afsæt i et elevperspektiv og belyses med et vidensperspektiv og et lokalt praksisperspektiv. Vidensperspektivet repræsenteres af f.eks. VIA/ EVA/ VI-VE. De lokale praksisperspektiver og elevperspektiver findes blandt skoler i Aarhus med konkrete eksempler på de relevante temaer, og der inddrages erfaringer fra ungehandlingsplanens arbejde med attraktive læringsmiljøer.

Forældre og de faglige organisationers perspektiv inddrages også i konferencen. Det kan f.eks. ske i forbindelse med konferencens start og afslutning.

En paneldebat kan danne ramme om en afsluttende drøftelse og perspektivering mellem ovennævnte parter på baggrund af indholdet i konferencens tre spor.



4. Hvad skal en inspirationskonference i udskolingen adressere?

4.1. Hvad viser data om trivsel og motivation i udskolingen

Landsdækkende data viser, at trivslen, engagementet og deltagelse bliver mindre i takt med, at eleverne bliver ældre. Flere analyser peger på en problematik omkring fastholdelse af interessen for skolearbejdet efterhånden som eleverne bliver teen-agere. Andelen med høj trivsel i udskolingen var 58 pct. i 2018 mod 61 pct. i 2014, og elevernes fravær (både ulovligt og sygefravær) stiger med alderen (Vive 2020).

I Aarhus kommune er gørd de samme tendenser sig gældende som på landsplan jf. kvalitetsrapporten.

4.2. Hvad viser EVAs rapport om undervisningspraksis i udskolingen

EVA rapporten *Undervisningspraksis i udskolingen* peger på tre væsentlige forhold omkring undervisningen i udskolingen: De strukturelle rammer (lovgivning og politiske aftaler), undervisningskulturen og læringssyn (bilag 1).

De strukturelle rammer: Selvom de strukturelle rammer lægger op til varieret undervisning, indeholder de samtidig en indbygget modsætning, der trækker i retning af, at undervisningskulturen i udskolingen primært defineres af de ting, som skolerne måles på - f.eks. elevernes karaktergennemsnit og uddannelsesparathed.

Undervisningskulturen: Derfor hersker en dominerende udskolingskultur med en udpræget boglig faglighed og ensidig undervisning, hvor eleverne forventes selv at gøre det faglige indhold begribeligt, håndterbart og meningsfuldt.

Læringssyn: Læringen forventes hovedsageligt at foregå ved, at eleverne sidder stille og arbejder selv eller lytter til en lærer i længere tid ad gangen.

Generelt gælder det, at ledere og lærere i vid udstrækning betragter undervisningsopgaven i udskolingen som givet og defineret gennem prøver og eksternt didaktiserede læremidlers indhold og progression. Det betyder, at det forekommer overflødigt, at ledelsen forholder sig aktivt til udskolingens undervisning og ledere og lærere får ikke drøftet, hvad de forstår ved god undervisningspraksis.

4.3. Tiltag i Aarhus

I Aarhus arbejdes med en række tiltag, der skal give de unge deltagelsesmuligheder og motivation ift. skole og fritid (uddybte i bilag 2). Tiltagene har både karakter af generelle indsats og indsats målrettet specifikke målgrupper.

Nogle indsats er direkte målrettet de unge og deres forældre. Det gælder bl.a. indsats ift. fravær og risikofaktorer (fx forebyggelse af misbrug, forebyggelse af radikaliserings, understøttelse af kritisk, demokratisk tænkning).



Andre indsætter retter sig mod de miljøer, som de unge møder i skolen og fritiden, herunder

- Fritidspædagogikken som virkemiddel – bl.a. med fokus på at bygge bro mellem fritid og skole
- Mere varieret/inkluderende undervisning – herunder ny Vestbyskole, åben skole, mere praksisfaglig undervisning, STEAM-strategi
- Styrkede relationer – fx formativ feedback og MOVE-kompetenceudvikling
- Overgang til uddannelse – herunder byrådsbesluttet erhvervspraktik, SKILLS, meningsfuld UPV-proces

4.4. Fortsat udfordring

Samtidig med ovenstående tiltag peger data for elevernes trivsel og fravær i Aarhus fortsat på en generel problematik.

Trivselsmålingerne over de seneste 5 år viser en tendens til faldende motivation i udskolingen. Samtidig ses der et fald i motivation fra indskoling / mellemtrin til udskolingen. I trivselsundersøgelsen for skoleåret 2018/19 svarer 33 % af eleverne på 9. klassetrin, at undervisningen giver dem lyst til at lære mere mod 44 % af eleverne på 4. klassetrin. De seneste år er der sket en stigning i elevfraværet og fraværet stiger i takt med elevernes klassetrin.

Ud fra EVA rapportens konklusioner skyldes denne problematik blandt andet, at de strukturelle rammer for udskolingen, og den dominerende udskolingskultur, er en væsentlig udfordring for at skabe en tilstrækkeligt varieret og motiverende udskoling.

En effekt af denne udfordring er, at de tiltag, der skal styrke en varieret og inddragende undervisning kun forankres hos et mindretal af skoler/lærere. EVAs rapport viser, at på den ene side oplever mange lærere, at det er meget svært (om end ønskeligt), at ændre undervisningspraksis, imens mange andre slet ikke ser det som deres (primære) opgave som udskolingslærere. På den anden side påvirker de strukturelle rammer undervisningen gennem et evalueringssyn med fokus på mål, test og prøver.

EVA's rapport rejser således en overordnet opmærksomhed på, at udskolingsens prøveorienterede og boglige fokus risikerer at spænde ben for elevernes udvikling, glæde ved at gå i skole og kvaliteten i deres læringsprocesser.

Et styrket fokus på god undervisningspraksis kan understøtte mere motiverende læringsmiljøer. Dels kan drøftelser mellem ledere og lærere skabe en bredere, fælles forståelse af god undervisningspraksis - og dermed understøtte udvikling i udskolingskulturen og læringsforståelse.

Dialog med og viden fra eleverne om deres oplevelse af hverdagens undervisningspraksis kan bidrage til omsætning af den bredere læringsforståelse. Dette kan samtidig bidrage til Børn og Unges udmøntning af Aarhus Kommunes nye strategi for velfærd, der bl.a. har som afsæt, at værdi for borgerne skabes i et samspil.

5. Forslag til konferencen – rammer, indhold og målgruppe



Formålet med konferencen er at inspirere til, at de unge møder en mere attraktiv udskoling. Motiverende læringsprocesser er nødvendige for den enkelte unges trivsel, deltagelse og faglige udbytte. Det er samtidig en forudsætning for at grundskolen kan løfte sin opgave med at gøre alle unge parat til uddannelse og beskæftigelse – og dermed til at, at de kan bidrage til samfundets fortsatte vækst og velfærd.

Konferencen skal skabe afsæt for en udvikling af udskolingen i bred forstand og udgør samtidig et konkret bidrag til kvalificere den videre opfølgning på kvalitetsrapportens temaer om læringsmiljø og fravær.

Der lægges op til, at konferencens indhold tager afsæt i de centrale udfordringer, som EVA rapporten peger på i udskolingen. Derfor foreslås tre spor i konferencens indhold med fokus på hhv. ledelse, undervisning og læringsmiljø. Disse spor uddybes nedenfor. Hvert spor tager afsæt i et elevperspektiv og belyses med et vidensperspektiv og et lokalt praksisperspektiv. Vidensperspektivet repræsenteres af f.eks. VIA/ EVA/ VIVE. De lokale praksisperspektiver og elevperspektiver findes blandt skoler i Aarhus med konkrete eksempler på de relevante temaer, og der inddrages erfaringer fra ungehandlingsplanens arbejde med attraktive læringsmiljøer.

Forældre og de faglige organisationers perspektiv inddrages også i konferencen. Det kan f.eks. ske i forbindelse med konferencens start og afslutning.

En paneldebat kan danne ramme om en afsluttende drøftelse og perspektivering mellem ovennævnte parter på baggrund af indholdet i konferencens tre spor:

Ledelses-spor

Hvilken opgave skal udskolingen løse?

Elevperspektiv: Hvad er vigtigst for eleverne at få med sig fra udskolingen for at klare sig godt?

Udskolingens praksis påvirkes af forskellige ydre og delvist modsatrettede vilkår. I dette spor sættes fokus på hvor disse påvirkninger kommer fra, hvilken betydning de har og vigtigst af alt: Hvordan kan udskolingens opgave defineres samtidig med de modsatrettede vilkår? Hvad er de vigtigste udfordringer og muligheder i den forbindelse?

Der præsenteres et generelt vidensperspektiv på disse spørgsmål og dette følges op af et konkret praksiseksempel på hvordan en skoleledelse i Aarhus har besvaret disse spørgsmål og arbejder med det i egen udskoling.

Undervisnings-spor

Hvad er motiverende undervisning i udskolingen?

Elevperspektiv: Hvad kendetegner elevernes oplevelser i forhold til motivation i udskolingen?

Spørgsmålet om motivation i undervisningen møder flere forskellige svar i udskolingen. Folkeskoleloven nævner ikke ordet motivation, men der står i formålsparagraffen, at folkeskolen skal give eleverne lyst til at lære mere og skabe virkelyst. Hvordan kan undervisningen organiseres og udføres så flere udskolingssele-



ver får lyst til at lære mere? Hvilke undervisningsformer er gode til det? Hvad er de vigtigste udfordringer og muligheder i den forbindelse?

Der præsenteres et generelt vidensperspektiv på disse spørgsmål og dette følges op af et konkret praksiseksempel på hvordan en skole i Aarhus har besvaret disse spørgsmål og arbejder med det i egen udskoling.

Læringsmiljø-spor

Hvad er et godt læringsmiljø i udskolingen?

Eleversperspektiv: Hvordan er et godt læringsmiljø ifølge de unge og hvad betyder det i udskolingen?

Læringsmiljøet kommer til udtryk i elevens samlede oplevelse af hverdagens fysiske, didaktiske, relationelle, pædagogiske og sociale aspekter i skolen. En god oplevelse af læringsmiljøet er en forudsætning for trivsel og engagement. Hvad er nøglefaktorerne i forhold til at skabe et godt læringsmiljø i udskolingen? Hvad er de vigtigste udfordringer og muligheder i den forbindelse?

Der præsenteres et generelt vidensperspektiv på disse spørgsmål og dette følges op af et konkret praksiseksempel på hvordan en skole i Aarhus har besvaret disse spørgsmål og arbejder med det i egen udskoling.

5.1 Målgruppe og deltagerkreds

Skoleledelser, ressourcepersoner fra udskolingsnetværket, repræsentanter fra forvaltningsledelsen, Børn og Unge udvalg, FU, UJU, PUF. Der kan også inviteres samarbejdspartner fra ungdomsuddannelser, virksomheder mv.

5.2. Tidspunkt for afholdelse

Det foreslås, at konferencen afholdes i efteråret 2020 eller foråret 2021 med fokus på samspil / synergi med andre politiske og praksisrettede dagsordener herunder

Praksisrettede dagsordener

Efterår 2020

- SLF læringsdag for skoleledelser og ressourcepersoner. Muligt tema: Hvordan arbejder man som skoleledelse systematisk og datainformeret tæt på praksis med at løfte alle elever ift. faglighed / trivsel. September 2020, ssh. uge 37.
- Temaarrangement om mellemformer for skoler, DTB, FU, PPR, byråd, forvaltning. Videndeling om det lokale arbejde med mellemformer. Okt. /nov. 2020.
- Lederkonference 0-18 år. Muligt tema: SLF-perspektiv med nedslag ift. social arv, relationskompetencer, tværgående indsats. 12.-13. november 2020.

Generelt



- Møder i ledernetværk

Politiske dagsordener

Efterår 2020

- Motiverende læringsmiljøer som et af tre byrådsbesluttede temaer ift. opfølgning på kvalitetsrapport

Forår 2021

- Vision for 10. klasse
- Vision for fritidsområdet
- Ungekonference i Aarhus som forløber til kommende Nordisk Storstadskonference i Aarhus

Bilag 1

EVAs rapport "Undervisningspraksis i udskolingen", 2019, peger på en række barrierer for en varieret og inkluderende undervisningspraksis. Undersøgelsen bygger på et kvalitativt datamateriale bestående af observationer af 18 udskolingslæreres undervisning samt opfølgende dybdegående interviews med lærere, elever og ledere på 7 folkeskoler med indbyrdes forskellig struktur, organisering og elevgrundlag.

Rapporten viser barrierer forankret i de strukturelle rammer, undervisningskulturen og læringssynet. Her opsummeres rapportens fund på hvert af de tre områder:

Strukturelle barrierer

- På den ene side lægger folkeskolereformen op til, at undervisningen skal være præget af elementer som åben skole, variation og motion og bevægelse.
- På den anden side bliver udskolingen i stigende grad målt og vejet gennem et resultatorienteret fokus på uddannelsesparathedsvurderinger, skærpede adgangskrav til ungdomsuddannelser, karaktergennemsnit og bonus til skoler, der løfter karaktergennemsnittet.
- Det resultatorienterede fokus synes at have stor betydning for, hvad den enkelte lærer lægger vægt på i sin undervisningspraksis og præger kulturen i udskolingen.

Kulturelle barrierer

- Lærerne oplever et tids- og 'pensumpres', hvor læremidler/-bøger opfattes som et pensum, man skal igennem for at gøre eleverne klar til folkeskolens prøver.
- Det betyder, at et bogligt indhold prioriteres. Eleverne forventes selv at gøre det faglige indhold begribeligt, håndterbart og meningsfuldt.
- Lærer-elevrelationen er autoritetsfri og udskolingslærere definerer deres undervisning i kontrast mellemtrin/indskoling, hvor lærere i deres undervisning også fokuserer på det sociale og bruger tid og kræfter adfærdsregulering.
- 'Rigtig' undervisning betragtes af flertallet som at koncentrere sig om det faglige.
- Nogle lærere problematiserer udskolingens autoritetsfri relationer og betragter det som lærerens opgave at fange elevernes interesse og indtage rollen som en tydelig voksen, der insisterer på, at elever får et maksimalt udbytte af undervisningen.
- Disse lærere underviser i modsætning til flertallet ud fra en forståelse af, at der er en tæt kobling mellem det faglige og det sociale arbejde i udskolingen.
- Ledere og lærere betragter i vid udstrækning undervisningsopgaven i udskolingen som givet og defineret gennem folkeskolens prøver og læremidlernes indhold og progression. Det overflødiggør, at ledelsen forholder sig aktivt til udskolingens undervisning og ledere og lærere får ikke drøftet, hvad de forstår ved god undervisningspraksis.

Læringssyn

- Læringen skal foregå ved at sidde stille og arbejde meget selv eller lytte til en lærer i længere tid ad gangen. Eleverne trænes i at lytte til faglige gennemgange uden at miste koncentrationen, og i at følge en opgave til dørs.
- Fokus er på at træne eleverne i at gå til prøve og blive bedømt på en faglig præstation for at matche kravene i de afsluttende prøver og undervisningen på (de gymnasiale) ungdomsuddannelser. Afgangsprøverne er i fokus fra starten af 7. klasse og både egne og andres karakterer bliver centrale i opmærksomheden.

- Undervisningen kendetegnes ved, at eleverne bliver "hørt" i et fagligt stof, de kan forvente at møde til folkeskolens prøve og lærerne minder løbende eleverne om, hvad der bliver lagt vægt på i en elevpræstation til afgangsprøven.
- Der peges på, at den fagopdelte skoledags logistiske og skematekniske indretning lægger op til, at eleverne slår op i en bog, løser nogle opgaver og hurtigt pakker sammen igen.
- Der er en udbredt holdning om, at praktiske og kreative undervisningsformer ikke appellerer til eleverne i udskolingen og at de finder det barnligt og akavet at engagere sig i praktiske aktiviteter.
- Nogle lærere oplever at stå ret alene med en tilgang til, at undervisningen i udskolingen skal tage afsæt i en bredere og mere alsidig fagforståelse, der ikke sætter lighedstegn mellem faglighed og boglighed.
- De går op i at engagere eleverne ved at skabe spændende koblinger mellem elever og fag og bestræber sig på at tilrettelægge en undervisning, der lægger op til, at der arbejdes mere praktisk og undersøgende med et fagligt spørgsmål og, at eleverne kan "skyde genvej" til faglige erkendelser ved at "løfte blikket fra bogen".

Sammenfald med konklusioner fra tidligere rapport

Undersøgelsen underbygger konklusionerne fra EVAs tidligere undersøgelse "God undervisning i elevernes perspektiv" (EVA, 2019). Den afdækker, at eleverne oplever, at der er alt for meget ensidig boglig undervisning i udskolingen og, at de ser god undervisning som undervisning, der giver alle elever passende udfordringer, er alsidig og varieret, giver eleverne en aktiv rolle, giver mulighed for fordybelse og koncentration og bygger på en god relation mellem lærer og elev.

Bilag 2 - Hvordan arbejder Børn og Unge med udfordringer på ungeområdet, herunder på udskolingsområdet

Dette bilag beskriver en række aktuelle (udviklings)indsatser i Børn og Unge der har til formål at skabe bedre læring og trivsel for de unge.

Alle unge	Forebyggende indsatser	Indgribende indsatser
<p><i>Indsatser ift. læringsmiljøer</i></p> <p>Mere varieret / inkluderende undervisning</p> <ul style="list-style-type: none"> • Åben skole - tilbud i ULF, 0-9 klasse • STEAM – strategi, 0-9 klasse • Styrket praksisfaglighed - 0.-9 kl., herunder via styrket samarbejde med erhvervsuddannelser • Vestbyskolen • Ungehandleplan: Attraktive læringsmiljøer – udviklingsarbejde ift. udskoling • Karakterfri hverdag (formativ feed back) – udviklingsarbejde ift. udskoling <p>Styrkede relationer / styrket inklusion</p> <ul style="list-style-type: none"> • NEST (for de store) • Formativ feedback – udviklingsarbejde i udskoling • MOVE version2 - kompetenceudvikling <p>Overgang til uddannelse</p> <ul style="list-style-type: none"> • Erhvervspraktik, byrådsbesluttet, opstart fra 20/21 • SKILLS, tilbud i udskoling • Ungehandleplan, meningsfuld UPV-proces for elever og forældre - udviklingsarbejde, driftes fra.... <p>Risikofaktorer i de unges liv</p> <ul style="list-style-type: none"> • Forældremøde om rusmidler / forebyggelse af misbrug - udskoling • Workshops om antiradikalisering - udskoling • Kritisk, demokratisk tænkning <p>Fritidspædagogikken som virkemiddel FU-vision fokus på at 'slå hul' m/m fritid og skole: Medborgerskab, FU for alle, Overgange - udarbejdes i 2020</p> <p><i>Indsatser ift. unge og / eller forældre</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Fravær, herunder socialfaglige faglige medarbejdere på skoler, som gennemfører ungesamtaler 	<p><i>Indsatser ift. læringsmiljøer</i></p> <p>Mere varieret / inkluderende undervisning</p> <ul style="list-style-type: none"> • EUD10, skoletilbud • Vision for kommunale 10.klasser • Samarbejde med eud om modtageklasser <p>Særlige faglige udfordringer</p> <ul style="list-style-type: none"> • Samarbejde m ADHD-Center (kompleks læringssituation pga. adfærd) - prøvehandling • Indsats ift. ordblinde-/ matematikvanskeligheder - strategi • Valgfag på eud - bydækkende læringstilbud <p>Styrkede relationer / styrket inklusion</p> <ul style="list-style-type: none"> • Karmakompasset • Mentorordninger <p>Overgang til uddannelse / beskæftigelse som pædagogisk redskab</p> <ul style="list-style-type: none"> • UnglErhverv - individuel indsats via Ungi-Aarhus • Uddannelsessnuser / Jobsnuser • Mind your own Business <p>Risikofaktorer i de unges liv</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kritisk tænkning - håndholdte indsatser når diversitet & mangfoldighed udfordrer skoler <p>Fritidspædagogikken som virkemiddel Udsatte unge. sårbare unge med funktionsnedsættelse</p> <p><i>Indsatser ift. unge og / eller forældre</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • MOVE-camps, læringsforløb • OCN v/ FU • Hele vejen rundt – indsats for modtageklasselever mhp. integrering i fritidsliv mv. 	<p><i>Indsatser ift. læringsmiljøer</i></p> <p>Mere varieret / inkluderende undervisning, styrkede relationer, overgang til uddannelse</p> <ul style="list-style-type: none"> • Fokusskolen, 8.-9. kl.trin • Netværksskolen 14-18 år • Klubskolen 8.-9. kl.trin • Praksisskolen / Mellemrummet • EUD8/9 lignende indsats i regi Netværksskolen • FGU, efter 9. klasse <p>Fritidspædagogikken som virkemiddel</p> <p><i>Indsatser ift. unge / forældre</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Back2school – program for unge med angst • Karrieretoget v/FU

BESLUTNINGSMEMO



Emne **Imødekommelse af forældreønske om skolegangsudsættelse**
Til Rådmandsmøde tirsdag den 23. juni 2020

17. juni 2020

Side 1 af 1

1. Hvorfor fremsendes forslaget?

På rådmandsmødet den 5. november 2020 blev "Konsekvenser ved forældreønske om skolegangsudsættelse" drøftet. Rådmanden fremsatte i den forbindelse ønske om yderligere oplysninger til brug for rådmandens nærmere overvejelser om eventuel udstedelse af en generel retningslinje til Aarhus Kommunes skoleledere om imødekommelse af forældreønske om skolegangsudsættelse.

PPR og Analyseenheden har på baggrund af rådmandens ønske udarbejdet "Notat om imødekommelse af forældreønske om skolegangsudsættelse i Aarhus Kommune".

2. Indstilling – hvad skal der tages stilling til

Notatet indeholder udover en gennemgang af de gældende regler for skolegangsudsættelse bl.a. oplysninger om betydning af alder ved skolestart for barnets udvikling, talmæssige data for skolegangsudsatte børn i Aarhus Kommune og på landsplan samt erfaringer fra Randers Kommune i forhold til skolegangsudsættelse. Endelig indeholder notatet en vurdering af rådmandens råderum i forhold til en eventuel beslutning om imødekommelse af forældreønske om skolegangsudsættelse og de økonomiske konsekvenser ved en sådan beslutning.

Det indstilles, at rådmanden tager notatet til efterretning som baggrund for rådmandens eventuelle beslutning om imødekommelse af forældreønske om skolegangsudsættelse.

3. Hvilke ændringer indebærer forslaget?

Der er tale om en orientering til rådmanden om mulige konsekvenser for børn og forældre og økonomiske konsekvenser ved en beslutning om imødekommelse af forældreønske om skolegangsudsættelse i Aarhus Kommune, som ikke i sig selv medfører nogle ændringer i den nuværende praksis.

En ændring af den nuværende praksis for skolegangsudsættelse vil have økonomiske konsekvenser, som anført i notatets pkt. 8, hvortil der henvises.

4. Videre proces og kommunikation

På baggrund af notatets oplysninger vurderer rådmanden, om der eventuelt er grundlag for at ændre den nuværende praksis for skolegangsudsættelse i Aarhus Kommune.

BØRN OG UNGE
Pædagogisk afdeling
Aarhus Kommune

PPR/Analyseenheden
Grøndalsvej 2
8260 Viby J

Direkte telefon: 41874357

Direkte e-mail:
clari@aarhus.dk

Sag:19/024385
Sagsbehandler:
Claudia Risbæk
Ole Jeppesen
Bjørn Bjorholm Stilling



Notat om imødekommelse af forældreønske om skolegangsudsættelse i Aarhus Kommune

16. juni 2020
Side 1 af 7

1. Baggrund

På rådmandsmødet den 5. november 2019 blev ”Konsekvenser ved forældreønske om skolegangsudsættelse” drøftet. Rådmanden fremsatte i den forbindelse ønske om yderligere oplysninger til brug for rådmandens nærmere overvejelser om eventuel udstedelse af en generel retningslinje til Aarhus Kommunes skoleledere om imødekommelse af forældreønske om skolegangsudsættelse.

PPR og Analyseenheden har på baggrund af rådmandens ønske udarbejdet dette notat. På grund af arbejdet med andre presserende sager i de involverede kontorer fremsendes notatet først nu.

2. Indhold

Notatet indeholder udover en gennemgang af de gældende regler for skolegangsudsættelse bl.a. oplysninger om betydning af alder ved skolestart for barnets udvikling, talmæssige data for skolegangsudsatte børn i Aarhus Kommune og på landsplan samt erfaringer fra Randers Kommune i forhold til skolegangsudsættelse. Endelig indeholder notatet en vurdering af rådmandens råderum i forhold til en eventuel beslutning om imødekommelse af forældreønske om skolegangsudsættelse og de økonomiske konsekvenser ved en sådan beslutning.

3. Gældende regler for skolegangsudsættelse

Et barn kan efter folkeskolelovens § 34 få skolegangen udsat ét år og dermed optages i børnehaveklasse det følgende år, hvor barnet fylder 7 år. Det er i Aarhus Kommune skoleleder, der træffer afgørelsen om skolegangsudsættelse. Det er et krav, at skolegangsudsættelsen er *begrundet i barnets udvikling. Godkendelsen er betinget af, at barnet optages i børnehave.* Forældrene har lovgivningsmæssigt ikke noget krav på skolegangsudsættelse selvom de ønsker dette.

Skoleleders vurdering

Hovedkriteriet for skoleleders godkendelse af skolegangsudsættelse er, at et ekstra år i børnehaven vurderes at *få væsentlig betydning for barnets skolegangsparethed* – altså at skolegangsudsættelsen er begrundet i *barnets udvikling* som fastsat af lovgiver.

Både børn i almen- som specialtilbud kan få bevilget skolegangsudsættelse. Det er et krav, at børnehaven, som barnet er optaget/bliver optaget i, i samarbejde med forældrene udarbejder en *pædagogisk handleplan*, der kan være med til at sikre, at det ekstra år i børnehaven styrker barnets forudsætninger, så barnet opnår de bedste muligheder for en god skolestart.

BØRN OG UNGE

Pædagogik og Forebyggelse
Aarhus Kommune

PPR/Analyseenheden

Grøndalsvej 2
8260 Viby J

Telefon: 89 40 37 77
Direkte telefon: 41 87 43 57

Direkte e-mail:
clari@aarhus.dk

Sag: 19/024385
Sagsbehandler:
Claudia Risbæk
Ole Jeppesen
Bjørn Bjorholm Stilling



Fødselsdato i sidste kvartal af kalenderåret kan ikke i sig selv medføre godkendelse af skolegangsudsættelse. Det er *den konkrete og individuelle vurdering af barnets skoleparathed, der er afgørende*.

16. juni 2020
Side 2 af 7

Regeringens planer i forhold skolegangsudsættelse

Det fremgår af regeringens forståelsespapir af 25. juni 2019, 'Retfærdig retning for Danmark', at regeringen bl.a. ønsker at "give bedre muligheder for senere skolestart". En ændring af reglerne om skolegangsudsættelse er imidlertid ikke på regeringens lovprogram for folketingsåret 2019/2020.

4. Betydning af alder ved skolestart for barnets udvikling

Aarhus Kommune har ikke selv lavet en omfattende undersøgelse af betydning af alder ved skolestart for barnets udvikling. Der foreligger imidlertid undersøgelser fra bl.a. Det Nationale Forskningscenter for Velfærd fra 2015 – 'En god start' (SFI) og fra Tænketanken DEA fra marts 2019 – 'Sen Skolestart', der belyser emnet.

Af SFIs rapport fra 2015 (s. 38) fremgår bl.a., at international økonomisk litteratur om effekten af skolestartsalder på barnets udvikling viser, at der er positive korttidseffekter. De positive korttidseffekter kan dog typisk også skyldes, at børn, der starter senere, også vil være ældre, når man evaluerer dem. Det er heller ikke entydigt, at disse effekter skyldes barnets alder ved skolestart eller barnets alder i forhold til klassekammeraterne. Korttidseffekterne er størst i de lande, hvor man opdeler elever efter evner tidligt. Langtidseffekterne især i skandinavisk sammenhæng – er typisk meget små eller ikke eksisterende. SFIs egen analyse viser bl.a. (side 54), at en senere skolestart fører til bedre testresultater i de nationale test i de første skoleår, men at effekten forsvinder på de ældre klassetrin. Årsagerne til de bedre præstationer i de nationale test kan dog dække over flere effekter (side 57): Børnene er ældre og mere modne, når de påbegynder skolegangen, hvilket gør, at de lærer mere; børnene er ældre relativt i forhold til deres klassekammerater; børnene er ældre, når de bliver testet. I forhold til non-kognitive færdigheder viser SFIs undersøgelse (side 69-70), at børn, der er startet senere i skole, har flere vanskeligheder og færre styrker end børn, der starter tidligere. Det gælder både ved 7- og 11-års-alderen. Det er primært barnets hyperaktivitet, der bliver reduceret på grund af senere skolestartsalder. Effekten af senere skolestart på barnets styrker og svagheder dækker over, at barnet er ældre ved skolestart, ældre i forhold til klassekammeraterne, og at barnet har tilbragt mindre tid i skolen.

Af DEAs notat fra 2019 fremgår bl.a., at der tegner sig et billede af, at færre børn end tidligere starter sent i skole, og at færre børn går børnehaveklassen om. Drengene har omtrent dobbelt så stor sandsynlighed for at starte senere i skole sammenlignet med pigerne. Børn født sidst på året har desuden klart større sandsynlighed for at starte sent i skole. Børn der starter i en privatskole, har umiddelbart en lavere sandsynlighed for at starte sent i skole.



16. juni 2020
Side 3 af 7

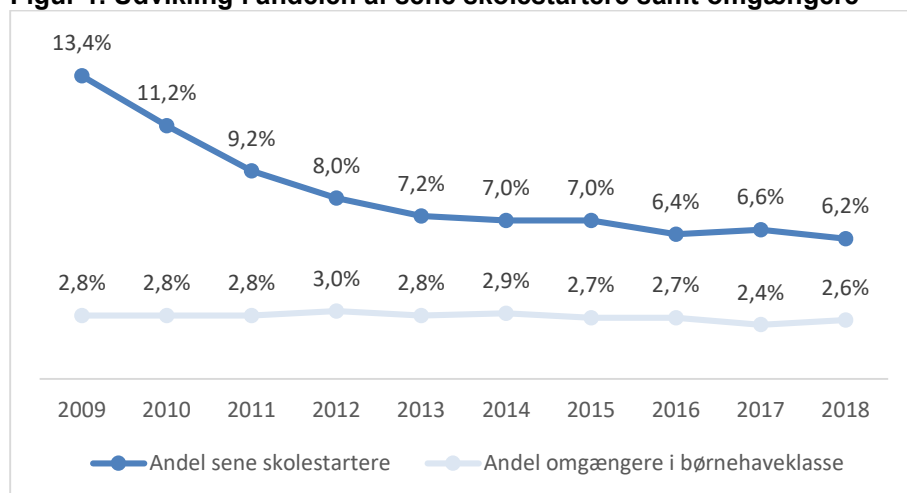
Flere børn fra relativt ressourcetsvage hjem, målt på forældrenes indkomst, får alt andet lige også udskudt deres skolestart hyppigere, sammenlignet med børn fra mere ressourcestærke familier. Der er ligeledes relativt flere børn med ikke-vestlig baggrund, der starter sent i skole sammenlignet med børn med dansk baggrund. Andelen af omgængere er også klart højere blandt børn med ikke-vestlig baggrund. Forskellen mellem børn med ikke-vestlig baggrund og børn med dansk baggrund hænger sammen med, at børn med ikke-vestlig baggrund typisk kommer fra mindre ressourcestærke familier sammenlignet med danske børn. DEAs notat peger også på, at andelen af børn med sen skolestart og omgængere er meget forskellig fra kommune til kommune.

5. Skolegangsudsatte børn i tal

Udvikling i andelen af sene skolestartere

Som vist i figur 1 er andelen af børn på landsplan, der starter sent i skole, næsten halveret siden 2009, hvor 0. klasse blev obligatorisk. Andelen er faldet fra 13,4 pct. i skoleåret 2009/10 til 6,2 pct i skoleåret 2018/19. I 2011 indførte mange kommuner vurdering af de børn, hvor forældrene ønsker, de starter senere i skole. Dette kan have haft indflydelse på, at færre udskyder skolestarten. Andelen af omgængere i børnehaveklassen har været stabil i perioden.

Figur 1. Udvikling i andelen af sene skolestartere samt omgængere



Kilde: Undervisningsministeriet: "Tabelrapport elever i børnehaveklassen 2018-19".

Andel børn med sen skolestart i forhold til andre kommuner

Andelen af børn med sen skolestart ligger relativt højt i Aarhus Kommune, når man sammenligner med de andre kommuner.

I tabel 1 er vist andelen af børn med sen skolestart i 6-byerne fra august 2018. Det fremgår heraf, at Aarhus Kommune har den højeste andel sene



skolestartere med 8,7 %. 13 kommuner en højere andel sene skolestartere end i Aarhus Kommune, mens 83 kommuner har en lavere andel.

16. juni 2020
Side 4 af 7

Tabel 1. Andel børn med sen skolestart i 6-byerne

Kommune	Andel sene skolestartere
Esbjerg Kommune	1,9%
Odense Kommune	4,3%
Aalborg Kommune	6,9%
Københavns Kommune	7,1%
Randers Kommune	8,2%
Aarhus Kommune	8,7%

Opgørelsen viser andelen af børn, som fylder 7 år eller mere i det år, de starter i 0. klasse ift. alle børn, som starter i 0. klasse. Data er fra august 2018.

Kilde: KL: "Kend din kommune – Brug nøgletal i styringen 2020".

Andel skolegangsausatte børn fordelt på dagtilbud

Ser vi på fordelingen af skolegangsausatte børn mellem kommunens dagtilbud, ligger visse dagtilbud i Vestbyen (Tovshøj, Brabrand og Gellerup) højt i forhold til gennemsnittet i kommunen for andelen af skolegangsausatte børn. Specialbørnehaven Skovbrynet ligger også blandt de 10 dagtilbud med højeste andel af skolegangsausatte børn, hvilket er forventeligt henset til, at disse børn er de mest støttekrævende børn i kommunens dagtilbud.¹ I den lave ende ligger de mere bynære tilbud, Midtbyens og Frederiksbjerg dagtilbud. Tabeller over de 10 dagtilbud med henholdsvis højeste og laveste andel af skolegangsausatte børn kan ses i bilag 1.

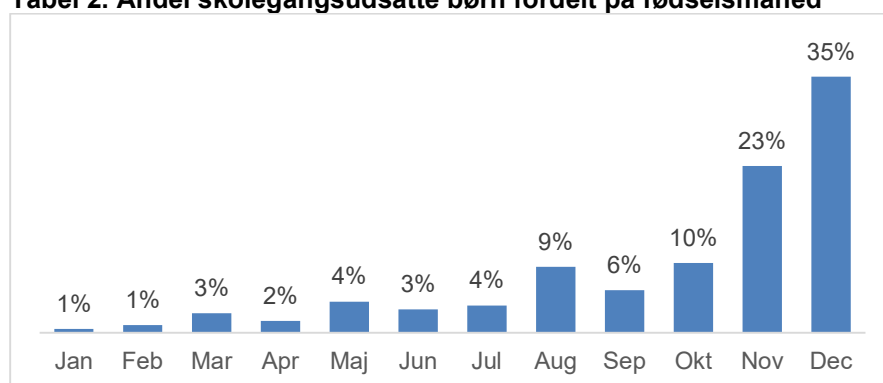
Andel skolegangsausatte fordelt på fødselsmåned og køn

Ser vi på kønsfordelingen i andelen af skolegangsausatte i Aarhus Kommune, udgør drenge 65 pct. af de skolegangsausatte i skoleåret 2019/20, mens piger udgør 35 pct. Der er således en overvægt af drenge blandt de skolegangsausatte. I tabel 2 er vist fordelingen af skolegangsausatte i Aarhus Kommune i skoleåret 2019/20 fordelt på fødselsmåned. Opgørelsen viser, at en større andel af de skolegangsausatte børn er født i de sidste måneder af året, særligt i november og december.

¹ Den årlige gennemsnitlige udgift til specialbørnehaven Skovbrynet er på 483.961kr.



Tabel 2. Andel skolegangsausdættede børn fordelt på fødselsmåned



16. juni 2020

Side 5 af 7

6. Erfaringer fra Randers Kommune

Randers Kommune har siden sommeren 2019 fulgt en procedure, hvorefter forældres ønsker om skolegangsausdættelse "*som udgangspunkt altid skal imødekommes*". Forudsætningen er fortsat, jf. lovgrundlaget, at skolegangsausdættelsen er begrundet i barnets udvikling, at barnet er optaget i et dagtilbud, og at imødekommelsen af skolegangsausdættelsen afgøres af skoleleder. Det er desuden en forudsætning, at udsættelsen *skal ske* på baggrund af en *konkret og individuel* vurdering af barnet. Skoleleder skal altså i hvert enkelt tilfælde vurdere, om der er forhold der begrundes, at skolegangsausdættelsen *ikke* skal imødekommes – altså om barnet – trods forældrenes ønske om skolegangsausdættelse må vurderes som skoleparat.

Randers Kommune (PPR) har oplyst, at Randers Kommune har ligget stabilt i forhold til antallet af skolegangsausdættelser de senere år, men det vurderes af Randers Kommune, at flere børn i særlige dagtilbud, jf. servicelovens § 32, eller Randers Kommunes ressourcegrupper efter dagtilbudsloven vil blive skolegangsausdættet med mærdgifter til følge. Af samme årsag er der givet en ekstrabevilling til børneområdet. Randers Kommune har dog endnu ikke opgjort det talmæssige grundlag (pr. februar 2020).

7. Rådmandens råderum i forhold til gældende lovgivning

Rådmanden kan udstede en generel *retningslinje om, at skoleleder så vidt muligt/som udgangspunkt skal udvise imødekommenhed ved et forældreønske om skolegangsausdættelse*.

Skoleleder vil imidlertid for at opfylde folkeskoleloven fortsat skulle foretage en konkret og individuel vurdering af, om barnet – trods forældrenes ønske og en generel imødekommenhed i Aarhus Kommune overfor forældreønsker om skolegangsausdættelse – alligevel skal vurderes skoleparat. Er der således særlige forhold ved barnet der gør, at skolegangsausdættelsen trods forældrenes ønske ikke bør godkendes?



Kravet om, at barnet skal være optaget i/blive optaget i børnehave bør af pædagogiske hensyn fortsat opretholdes.

16. juni 2020
Side 6 af 7

8. Økonomiske konsekvenser for Aarhus Kommune

Hvis forældres ønske om skolegangsauslættelse som udgangspunkt skal imødekommes i Aarhus Kommune, må det forventes, at flere børn vil blive skolegangsauslættet end tilfældet er i dag.

I løbet af de sidste tre skoleår har der i gennemsnit været 260 børn, der er blevet skolegangsauslættet. I nedenstående beregning forudsættes det, at der vil komme 50% flere skolegangsauslættede børn svarende til 130 flere børn pr. skoleår – denne forudsætning skal ses i sammenhæng med, at der i gennemsnit er 83 børn over de sidste tre skoleår, som har gået enten 0. klasse eller 1. klasse om.

Med en forudsætning om at antallet af skolegangsauslættede børn vil stige med 50% - dvs. 390 børn i alt – vil stigningen på 130 børn give en udgift på 6,9 mio. kr.

Hertil kommer, at mange forældre til børn i specialpædagogiske børnehaver erfaringsmæssigt ønsker en skolegangsauslættelse og inden for de sidste tre skoleår har 8 børn i gennemsnit fået godkendt skolegangsauslættelse. Dette vil give en udgift på 1,9 mio. kr.

Til gengæld bør det forventes, at færre børn vil gå 0. klasse eller 1. klasse om. Hvis det forudsættes, at 50% færre børn (eller 41 børn) vil have brug for et ekstra år i 0. eller 1. klasse, vil dette give en mindre udgift på 2,1 mio. kr. inkl. SFO og støtteressourcer i SFO. Tilsvarende forudsættes det, at to børn i specialskole ikke vil gå et år om, hvilket vil give en mindredrift på knap 0,9 mio. kr.

Samlet set vurderes det, at de forventede udgifter ved yderligere imødekommer af forældreønsker om skolegangsauslættelse vil være på ca. 5,8 mio. kr. pr. skoleår.

Problematik i forhold til pasningsgaranti og specialpædagogiske pladser

Med en forudsætning om at der vil være 130 flere børn, som bliver skolegangsauslættet, kan forslaget få en negativ betydning for overholdelse af pasningsgarantien. Det er således en udfordring at overholde pasningsgarantien på Randersvej (f.eks. Katrinebjerg Dagtilbud) i dag.

Tilsvarende er der en underkapacitet på de specialpædagogiske pladser, hvor et øget antal skolegangsauslættede vil medføre, at flere yngre børn med specialpædagogiske behov, må forblive i de almene børnehaver, da de specialpædagogiske pladser er optaget af børn, der er blevet skolegangsauslættet.



Bilag 1

16. juni 2020

Side 7 af 7

Andel skolegangsudsatte børn i Aarhus Kommunes dagtilbud 2016-2019

De 10 dagtilbud med den højeste andel af skolegangsudsatte børn*

A. Dagtilbud	B. Andel skolegangsudsatte	C. Antal skolegangsudsatte	D. Andel af indskrevne børn	E. Formodet antal skolegangsudsatte ved en normal fordeling (D * antallet af skolegangsudsatte)	F. Forskel i forhold til gennemsnittet (C-E)
Selvejende	9,68%	93	8,10%	77,8	15,2
Skødstrup	4,27%	41	2,76%	26,5	14,5
Tovshøj	2,81%	27	1,33%	12,8	14,2
Tranbjerg	4,47%	43	3,05%	29,3	13,7
Brabrand	2,50%	24	1,32%	12,7	11,3
Højbjerg	2,19%	21	1,14%	11,0	10,0
Christiansbjerg	2,71%	26	1,71%	16,4	9,6
Gellerup	1,04%	10	0,13%	1,3	8,7
Skovbrynet	1,14%	11	0,26%	2,5	8,5
Sabro	2,39%	23	1,53%	14,7	8,3

*Ud af i alt 63 dagtilbud (nogle er i perioden lukket, andre sammenlagt)

De 10 dagtilbud med den laveste andel af skolegangsudsatte børn*

A. Dagtilbud	B. Andel skolegangsudsatte	C. Antal skolegangsudsatte	D. Andel af indskrevne børn	E. Formodet antal skolegangsudsatte ved en normal fordeling (D * antallet af skolegangsudsatte)	F. Forskel i forhold til gennemsnittet (C-E)
Møllevang	2,39%	23	3,11%	29,9	-6,9
Søndervang	0,21%	2	0,93%	9,0	-7,0
Holme-Rundhøj	2,29%	22	3,06%	29,4	-7,4
Langenæs	1,25%	12	2,11%	20,3	-8,3
Ellevang	1,14%	11	2,03%	19,5	-8,5
Solbjerg	0,52%	5	1,55%	14,9	-9,9
Private	2,39%	23	3,51%	33,8	-10,8
Kolt Hasselager	1,77%	17	2,9%	27,8	-10,8
Midtbyen	1,56%	15	2,9%	27,9	-12,9
Frederiksbjerg	1,46%	14	3,01%	28,9	-14,9

*Ud af i alt 63 dagtilbud (nogle er i perioden lukket, andre sammenlagt)

**Notat**10. juni 2020
Side 1 af 3

Til	Rådmanden
Til	Drøftelse

Prioritering af midler til faglokaler**1. Hvorfor fremsendes forslaget?**

Forvaltningschef Hardy Pedersen har sat punktet på dagsordenen med henblik på, at rådmanden godkender udmøntning af midler afsat i Budget 2020-2023 til nye faglokaler på skolerne. Med budget 2020 har byrådet afsat 22 mio. kr. til faglokaler på de kommunale folkeskoler.

2. Indstilling – hvad skal der tages stilling til?

At (1) midlerne til nye faglokaler fordeles med:

- 11,2 mio. kr. til Solbjergskolen
- 6,2 mio. kr. til Katrinebjergskolen, og
- 4,6 mio. kr. til Frederiksbjerg Skole

I forbindelse med vedtagelse af Budget 16 blev skoleudbygningsprogrammet vedtaget. Programmet indeholder arealprincipper og finansieringsprincipper for skoleudbygning. I budgetmodellen for skoleudbygning er der kun indeholdt finansiering til udbygning af klassernes undervisningslokaler og SFO-kapacitet. Alle øvrige elevafhængige udbygningsbehov, som registreres i skoleudbygningsprogrammet, skal byrådet særskilt bevilge penge til, herunder faglokaler.

Behovet for faglokaler i 2020 kan ses i tabel 1.

Tabel 1: Anlægsbehov i mio. kr.

Areal	Anlægsbehov
Naturfag	80,6
Natur og teknologi	112,8
Billedkunst	87,2
Madkundskab	15,5
Musik	76
Håndværk og design	36,7
Idræt	104,9
I alt	513,7

BØRN OG UNGEØkonomi og Administration
Aarhus Kommune**Planlægning**Grøndalsvej 2
8260 Viby J

Telefon: 41 86 44 16

Direkte e-mail:
sesaha@aarhus.dkSag: 20/053708-1
Sagsbehandler:
Cecilie Sandkvist Hansen



10. juni 2020
Side 2 af 3

Byrådet har tidligere i Budget 2016-2019 og i Budget 2018-2021 afsat midler til nye faglokaler. Udmøntningen af disse midler er blevet prioriteret med afsæt i elevudviklingen generelt på skolerne, dvs., at midler til faglokaler er blevet tildelt de skoler, med de mest akutte og største udbygningsbehov af undervisningslokaler og faglokaler samt belægningsgraden på de eksisterende faglokaler. Dette for at tilgodese, at de mest akutte behov dækkes først.

Prioriteringskriterierne til faglokaler er:

- De skoler, der er i størst og hurtigst vækst, prioriteres først.
- At prioriteringen af, hvilke faglokaler, der opføres, afhænger af belægningsgraden på eksisterende faglokaler.

Dette års udmøntning af faglokalemidler har afsæt i ovenstående prioriteringskriterier. De konkrete anlægsarbejder gennemføres, så vidt det er muligt, sammen med andre anlægsopgaver for at reducere omkostningerne til etablering af byggepladsen.

3. Hvilke ændringer indebærer forslaget?

Denne prioritering betyder, at der etableres syv nye faglokaler og ombygges ét nyt faglokale, hvoraf tre lokaler er til natur og teknologi (ét er ombyg), to er til naturfag, et er til musiklokaler, ét er til billedkunst og ét er til håndværk og design. Faglokalerne etableres på de tre skoler der umiddelbart står foran det største skoleudbygningsbehov i de kommende år.

De prioriterede skoler bliver efter ovenstående kriterier følgende:

- Solbjergskolen oplever allerede i skoleåret 2020/2021 et udbygningsbehov svarende til to undervisningslokaler. Behovet vokser til seks undervisningslokaler i skoleåret 2025/2026 og 12 undervisningslokaler i skoleåret 2029/2030. I den forbindelse afsættes i alt 11,2 mio. kr. til faglokaler på skolen, herunder 5,6 mio. kr. til nybyggeri af to lokaler til natur og teknologi samt ombygning af skolens eksisterende lokaler til et tredje lokale til natur og teknologi, 2,8 mio. kr. til ét billedkunstlokale og endeligt 2,8 mio. kr. til ét musiklokale.



- Katrinebjergskolen oplever allerede i dette skoleår et udbygningsbehov svarende til to undervisningslokaler. Behovet vokser til syv undervisningslokaler i skoleåret 2029/2030. Der afsættes 6,2 mio. kr. til to naturfagslokaler på Katrinebjergskolen.
- I midtbyen forventes generelt et stigende børnetal på skoleområdet, hvilket lægger et stort pres på særligt Frederiksbjerg Skole. Frederiksbjerg skole oplever akut et udbygningsbehov svarende til seks undervisningslokaler, der vokser til 10 undervisningslokaler i skoleåret 2024/2025. Hvis der opføres en ny skole på Aarhus Ø, vil behovet for undervisningslokaler bortfalde. Men skolen mangler uanset et fuldt udbygget faglokale til håndværk og design. Der afsættes derfor 4,6 mio. kr. til ét håndværk og design faglokale.

10. juni 2020
Side 3 af 3

4. Videre proces og kommunikation

Den foreslåede prioritering udmøntes ved indarbejdelse i indstillinger til byrådet om anlægsbevillinger til de konkrete projekter på Solbjergskolen, Katrinebjergskolen og Frederiksbjerg Skole.

5. Konsekvenser for økonomi

Med denne prioritering udmøntes de 22 mio. kr. til nye faglokaler på Solbjergskolen, Katrinebjergskolen og Frederiksbjerg Skole, som beskrevet i tabel 2.

Prioriteringen ses i tabel 2.

Tabel 2: Oversigt over den foreslåede prioritering

Skole	Naturfag	Natur og teknologi	Billedkunst	Musik	Håndværk og design	I alt
Solbjergskolen		5.587.211	2.814.257	2.814.257		11.215.725
Katrinebjergskolen	6.197.859					6.197.859
Frederiksbjerg skole					4.586.416	4.586.416
I alt	6.197.859	5.587.211	2.814.257	2.814.257	4.586.416	22.000.000